Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

11. september 2019*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EL) nr 549/2013 – Euroopa Liidus kasutatav Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteem – A lisa punkt 20.15 – Riikliku olümpiakomitee kontroll kasumitaotluseta institutsioonide vormis tegutsevate riiklike spordialaliitude üle – A lisa punkti 20.15 teine lause – Mõiste „avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes“ – Ulatus – A lisa punkti 20.15 esimene lause – Mõiste „võime otsustada [kasumitaotluseta institutsiooni] üldise poliitika või programmi üle“ – Ulatus – A lisa punkti 2.39 alapunkt d, punkti 20.15 alapunkt d ja punkti 20.309 alapunkti i viimane lause – Kasumitaotluseta institutsiooni liikmete liikmemaksude arvessevõtmine

Liidetud kohtuasjades C-612/17 ja C-613/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Corte dei conti (Itaalia kontrollikoda) 13. septembri 2017. aasta otsustega esitatud kaks eelotsusetaotlust, mis saabusid Euroopa Kohtusse 24. oktoobril 2017, menetlustes

Federazione Italiana Golf (FIG)

versus

Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT),

Ministero dell’Economia e delle Finanze (C-612/17),

ja

Federazione Italiana Sport Equestri (FISE)

versus

Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT) (C-613/17),

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president A. Arabadjiev, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts teise koja kohtuniku ülesannetes ja kohtunik C. Vajda (ettekandja),

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikku menetlust ja 6. veebruari 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Federazione Italiana Golf (FIG), esindajad: *avvocato* P. Montone ja *avvocato* M. Montone,

– Federazione Italiana Sport Equestri (FISE), esindaja: *avvocato* G. Tobia,

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid *avvocato dello Stato* G. De Bellis ja *avvocato dello Stato* D. Del Gaizo,

– Euroopa Komisjon, esindajad: F. Moro ja F. Simonetti,

olles 28. veebruari 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlustes palutakse tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta (ELT 2013, L 174, lk 1).

2 Taotlused on esitatud kahes kohtuvaidluses – esiteks kohtuasjas C-612/17 ühelt poolt Federazione Italiana Golfi (Itaalia golfiliit, edaspidi „FIG“) ning teiselt poolt Istituto Nazionale di Statistica (Itaalia riiklik statistikainstituut, edaspidi „ISTAT“) ja Ministero dell'Economia e delle Finanze (Itaalia majandus- ja rahandusministeerium) vahel ning teiseks kohtuasjas C-613/17 Federazione Italiana Sport Equestri (Itaalia ratsaspordiliit, edaspidi „FISE“) ja ISTATi vahel – seoses 2017. aastal FIG ja FISE kandmisega valitsemissektori nende üksuste nimekirja, kes kuuluvad valitsemissektori konsolideeritud kasumiaruandesse (edaspidi „ISTATi 2016. aasta nimekiri“).

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Määruse nr 549/2013 põhjendus 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Liidu poliitika kujundamiseks ja liikmesriikide majanduse ning majandus- ja rahaliidu järelevalveks on vaja võrreldavaid, ajakohaseid ja usaldusväärseid andmeid iga liikmesriigi või piirkonna majanduse struktuuri ja arengu kohta.“

4 Selle määruse põhjendus 3 kõlab järgmiselt:

„Liidu kodanikud vajavad rahvamajanduse arvepidamist kui liikmesriigi või piirkonna majanduse olukorra hindamise peamist vahendit. Võrreldavuse huvides tuleks selline arvepidamine koostada ühtsete põhimõtete alusel, mis ei ole mitmeti tõlgendatavad. Esitatav teave peaks olema võimalikult täpne, täielik ja õigeaegne, et tagada kõigi sektorite maksimaalne läbipaistvus.“

5 Kõnealuse määruse A lisa 1. peatükk, milles on toodud Euroopa arvepidamise süsteemi (edaspidi „ESA 2010“) üldtunnused ja aluspõhimõtted, sisaldab punkte 1.01, 1.19, 1.34, 1.35, 1.36, 1.37 ja 1.57, mis on sõnastatud järgmiselt:

„1.01 [ESA 2010] on rahvusvaheliselt ühilduv arvepidamise raamistik, mille abil kirjeldatakse süstemaatiliselt ja detailselt kogumajandust (regiooni, riiki või riikide rühma), selle komponente ja seoseid teiste kogumajandustega.

[…]

1.19 [Liidus] ja selle liikmesriikides etendavad ESA raamistiku näitajad sotsiaal- ja majanduspoliitika kujundamisel ja jälgimisel väga olulist rolli.

ESA raamistiku kasutamise kohta võib esitada järgmised näited:

[…]
b) ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kriteeriumide kindlaksmääramine: valitsemissektori eelarve puudujäägi ja võla näitajad;

[…]

1.34 Sektoriaalne arvepidamine luuakse üksuste jaotamisel sektoritesse, mis võimaldab tehingute ja tasakaalustavate kirjete esitamist sektorite kaupa. Esitamine sektorite kaupa toob esile paljud majandus- ja fiskaalpoliitika põhinäitajad. Peamised sektorid on kodumajapidamised, valitsemissektor, ettevõtted (finantsinstitutsioonid ning mittefinantsettevõtted), kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (KTKTId) ning välismaailm.

Oluline on eristada turupõhiseid ja -väliseid tegevusi. Valitsuse kontrollitav üksus, mida näidatakse turuettevõttena, klassifitseeritakse ettevõtete sektorisse, väljapoole valitsemissektorit. Seega ei kuulu ettevõtte eelarvepuudujääk ja võlg valitsemissektori üldise eelarvepuudujäägi ja võla hulka.

1.35 On oluline, et sätestataks selged ja kindlad kriteeriumid üksuste jaotamiseks sektoritesse.

Avalik sektor koosneb kõikidest valitsuse kontrollitavatest institutsionaalsetest üksustest, mis on selle riigi residendiks. Erasektor koosneb kõikidest teistest residentideks olevatest üksustest.

Tabelis 1.1 on välja toodud kriteeriumid, mida kasutatakse avaliku ja erasektori eristamiseks, avalikus sektoris valitsemissektori ja avaliku sektori ettevõtete eristamiseks ning erasektoris KTKTIde sektori ja ettevõtete sektori eristamiseks.

Tabel 1.1

Kriteeriumid	Valitsuse kontrollitav (avalik sektor)	Eraviisiliselt kontrollitav (erasektor)
Turuväline toodang	Valitsemissektor	KTKTId
Turutoodang	Avaliku sektori ettevõtted	Eraettevõtted

1.36 Kontrolli määratletakse kui võimet kindlaks määrata institutsionaalse üksuse üldpoliitika või -programm. Täpsem kontrolli määratlus on esitatud punktides 2.35–2.39.

1.37 Turu- ja turuväliste üksuste eristamine ning seeläbi avaliku sektori üksuste klassifitseerimine valitsemissektoriks või avaliku sektori ettevõteteks otsustatakse järgmise reegli põhjal.

Tegevust käsitatakse turupõhise tegevusena, kui vastavate kaupade ja teenustega kaubeldakse järgmistel tingimustel:

1) müüjad tegutsevad, et maksimeerida oma kasumit pikas perspektiivis, ning teevad seda turul vabalt kaupu müües ja teenuseid pakkudes kõigile, kes on valmis küsitud hinda maksma;
2) ostjad tegutsevad oma piiratud ressursse silmas pidades kasu maksimeerimiseks, ostes ainult lähtuvalt sellest, millised tooted vastavad küsitud hinna juures kõige paremini nende vajadustele;
3) toimiv turg eksisteerib siis, kui müüjatel ja ostjatel on juurdepääs turule ja teave turu kohta. Turg võib olla toimiv isegi siis, kui need tingimused ei ole täielikult täidetud.

[…]

1.57 Institutsionaalsed üksused on majandusüksused, kes saavad iseseisvalt omada kaupu ja vara, võtta kohustusi ning teostada majandustegevust ja tehinguid teiste üksustega. ESA 2010 süsteemi tarvis rühmitatakse institutsionaalsed üksused viieks eraldiseisvaks, üksteist välistavaks omamaiseks institutsionaalseks sektoriks:

a) mittefinantsettevõtted;
b) finantsinstitutsioonid;
c) valitsemissektor;
d) kodumajapidamised;
e) [KTKTId].

Need viis sektorit koos moodustavad riigi kogumajanduse. Lisaks on iga sektor jaotatud allsektoriteks. ESA 2010 süsteem võimaldab koostada iga sektori ja allsektori ning majanduse kui terviku kohta kõik voogude kontod ja seisud. Mitteresidendist üksused võivad toimida koos nende viie omamaise sektoriga ning seda näidatakse tehingutena omamaiste sektorite ja kuuenda sektori – välismaailma sektori – vahel.

[…]“.

6 Selle lisa 2. peatükis „Üksused ja üksuste rühmad“ asuvad punkt 2.12, diagramm 2.1 ning punktid 2.34, 2.39 ja 2.130 on sõnastatud järgmiselt:

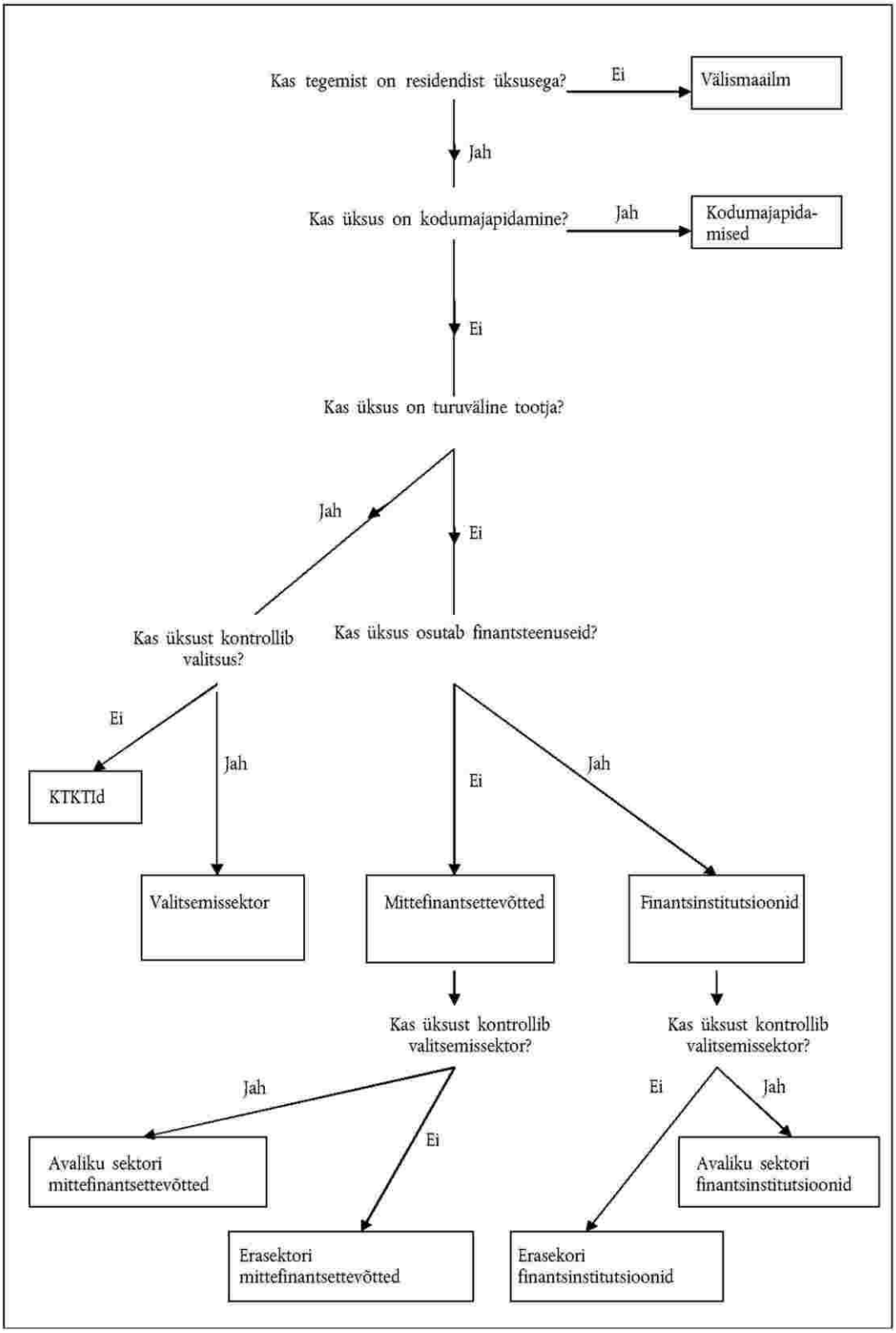
„2.12 *Määratlus*: institutsionaalne üksus on majandusüksus, kes on sõltumatu otsuste vastuvõtmisel oma peamiste funktsioonide täitmiseks. Residendist üksust käsitatakse institutsionaalse üksusena majandusterritooriumil, kus tal on ülekaalukas majanduslike huvide kese, kui ta on sõltumatu otsuste vastuvõtmisel ning ta peab või ta on võimeline pidama täielikku raamatupidamisarvestust.

Selleks et üksus saaks olla sõltumatu otsuste vastuvõtmisel oma peamise funktsiooni täitmiseks, peavad olema täidetud järgmised tingimused:

a) üksusel on õigus omada kaupu ja vara, ta on võimeline vahetama kaupade ja vara omandiõigust tehingutes teiste institutsionaalsete üksustega;
b) üksus on võimeline vastu võtma majandusotsuseid ja tegelema majandustegevusega, mille eest ta vastutab ja seaduse ees aru annab;
c) üksus on võimeline võtma enda nimel rahalisi kohustusi, muid kohustusi või täiendavaid lubadusi ning sõlmima lepinguid ning
d) üksus on võimeline pidama täielikku raamatupidamisarvestust, mis koosneb arvepidamise sissekannetest kõikide oma tehingute kohta, mis toimusid arvestusperioodi jooksul, ning samuti pidama vara ja kohustuste bilanssi.

[…]

Diagramm 2.1. Üksuste liigitamine sektoritesse

[…]

2.34 Diagrammil 2.1 on näidatud, kuidas üksused peamistesse sektoritesse jaotatakse. Selleks et määrata kindlaks sellise residendist üksuse sektor, mis ei ole kodumajapidamine, tuleb diagrammi kohaselt kindlaks määrata, kas seda üksust kontrollib valitsemissektor ning kas tegemist on turutootjaga või turuvälise tootjaga.

[…]

2.39 Iseseisva juriidilise isiku staatust omavate kasumitaotluseta institutsioonide puhul on kontrolli kindlaksmääramiseks viis näitajat:
a) ametnike ametisse nimetamine;
b) tegevust võimaldavate vahendite pakkumine;
c) lepingulised suhted;
d) rahastamise tase;
e) valitsemissektori riskisuse määr.

Nagu ka ettevõtete puhul, võib mõnel juhul kontrolli kindlakstegemiseks piisata ühest näitajast, kuid muudel juhtudel võivad kontrolli olemasolu näidata mitu eraldiseisvat näitajat üheskoos.

[…]

2.130 […] Turuvälised KTKTId, mida kontrollib valitsemissektor, klassifitseeritakse aga valitsemissektorisse (S.13).

[…]“.

7 Määruse nr 549/2013 A lisa 3. peatüki punktis 3.31 on sätestatud:

„[…]

Kui era-[kasumitaotluseta institutsioon (KTI)] on turuväline tootja, klassifitseeritakse ta KTKTIde sektorisse, välja arvatud juhul, kui ta on valitsemissektori kontrolli all. Kui era-KTI on valitsemissektori kontrolli all, klassifitseeritakse ta valitsemissektorisse.

[…]“.

8 Selle lisa 4. peatükk „Jaotustehingud“ sisaldab punkte 4.125 ja 4.126, milles on ette nähtud:

„Jooksvad siirded KTKTIdele (D.751)

4.125 *Määratlus*: jooksvad siirded KTKTIdele hõlmavad kõiki vabatahtlikke makseid (v.a pärandid), liikmemakse ja finantsabi, mida KTKTId saavad kodumajapidamistelt (k.a mitteresidendist kodumajapidamistelt) ja vähemal määral teistelt üksustelt.

4.126 Jooksvad siirded KTKTIdele sisaldavad järgmist:
a) regulaarsed liikmemaksud, mida kodumajapidamised maksavad ametiühingutele ja poliitilistele, spordi-, kultuuri-, usu- ja teistele taolistele organisatsioonidele, mis kuuluvad KTKTIde sektorisse;

[…]“.

9 Sama lisa 20. peatükis, mis reguleerib valitsemissektori arvepidamist, asuvad punktid 20.05, 20.13, 20.15, 20.17, 20.18, 20.29, 20.306, 20.309 ja 20.310. Nende punktide kohaselt:

„20.05 Valitsemissektor (S.13) koosneb kõigist valitsusüksustest ja valitsusüksuste kontrollitavatest turuvälistest kasumitaotluseta institutsioonidest. […]

[…]

20.13 Kasumitaotluseta institutsioonid, mis on turuvälised tootjad ja mida kontrollivad valitsusüksused, on valitsemissektori üksused.

[…]

20.15 Kasumitaotluseta institutsioonide kontrollimine on võime otsustada kasumitaotluseta institutsiooni üldise poliitika või programmi üle. Avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes, ei ole asjakohane selle otsustamisel, kas valitsemissektor kontrollib mõnda konkreetset üksust. Et teha kindlaks, kas kasumitaotluseta institutsioon on valitsemissektori kontrolli all, peaks arvesse võtma järgmist viit kontrollinäitajat:

a) ametnike ametisse nimetamine;
b) volitava dokumendi muud sätted, näiteks kasumitaotluseta institutsiooni põhikirjas sisalduvad kohustused;
c) lepingulised suhted;
d) rahastamise määr;
e) avatus riskidele.

Kontrolli olemasolu kindlakstegemiseks võib piisata ka vaid ühest näitajast. Kui kasumitaotluseta institutsioon, mida peamiselt rahastab valitsemissektor, saab siiski suurel määral ise kindlaks määrata oma poliitika või programmi kooskõlas teistes näitajates nimetatud suunistega, siis ei käsitata seda valitsemissektori poolt kontrollitava institutsioonina. Enamikul juhtudel näitavad kontrolli olemasolu mitmed erinevad näitajad koos vaadelduna. Neil näitajatel põhinev otsus on oma laadilt hinnanguline.

[…]

Valitsemissektori muud üksused

20.17 Valitsusüksuste mõju all tegutsevate kaupade ja teenuste tootjate klassifitseerimine võib olla raske. Nad võib klassifitseerida kas valitsemissektorisse või juhul, kui nad kvalifitseeruvad institutsionaalsete üksustena, siis avaliku sektori ettevõtetena. Sellisel juhul kasutatakse järgmist otsustamisskeemi.

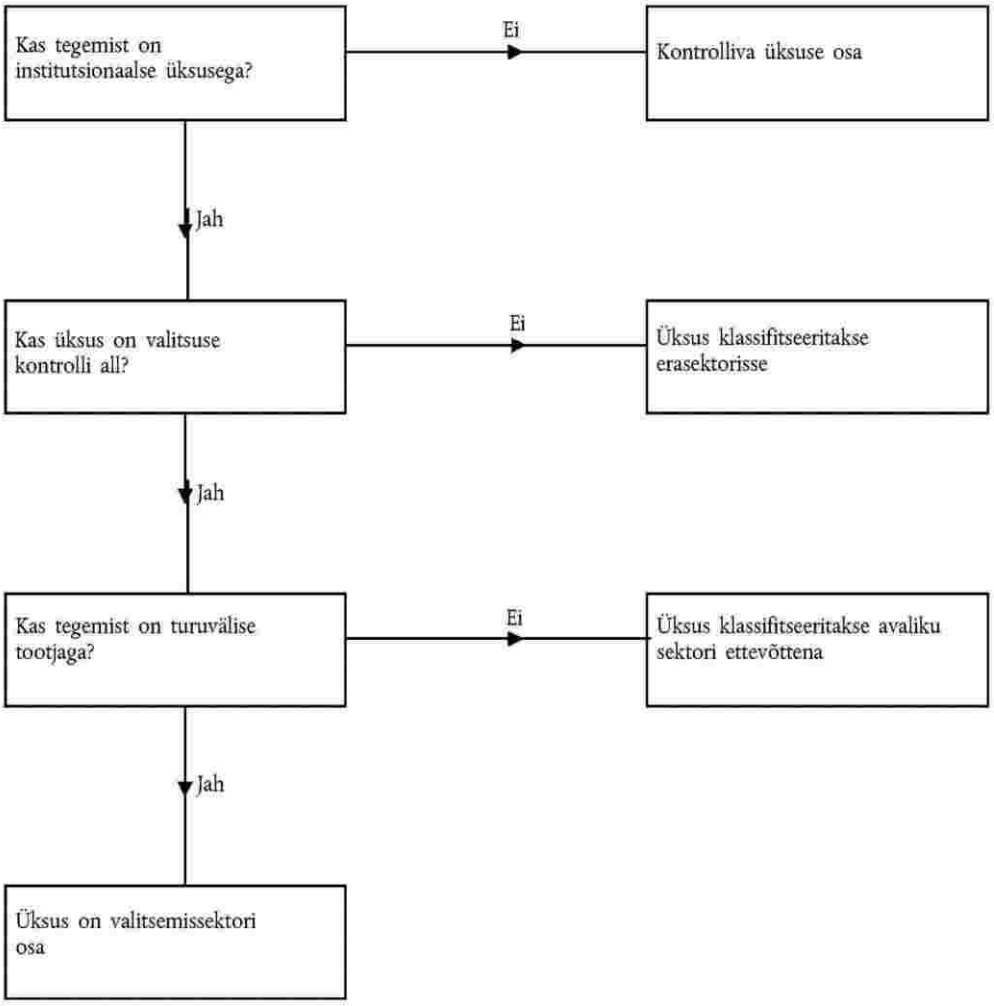

Diagramm 20.1 – Otsustamisskeem

Avaliku sektori poolne kontroll

20.18 Üksuse kontrollimine on võime otsustada üksuse üldise poliitika või programmi üle. […]

[…]

Turupõhisuse või -välisuse kontroll

20.29 […]

> Suutlikkust tegeleda turupõhise tegevusega kontrollitakse eeskätt tavapärase kvantitatiivse kriteeriumi (50% kriteerium) abil, kasutades müügitulu ja tootmiskulude suhtarvu (nagu see on määratletud punktides 20.30 ja 20.31). Selleks, et avaliku sektori üksus oleks turutootja, peab ta katma vähemalt 50% oma kuludest müügitulu arvelt püsivalt mitme aasta jooksul.

[…]

20.306 Kõik avalikku sektorisse kuuluvad institutsionaalsed üksused on residendist üksused, mida valitsemissektor kontrollib kas otseselt või teevad seda kaudselt avaliku sektori üksused koos. Üksuse kontrollimist määratletakse võimena määrata üksuse üldist poliitikat. Seda on täpsemalt käsitletud allpool.

[…]

Avaliku sektori kontrollimine

20.309 Residendist avaliku sektori üksuse kontrollimine on võime otsustada üksuse üldise poliitika üle. See võib toimuda üksiku avaliku sektori üksuse otseste õiguste või paljude avaliku sektori üksuste ühiste õiguste alusel. Silmas tuleb pidada järgmisi kontrollinäitajaid.

a) Õigus ametisse nimetada või ametist vabastada enamikku ametnikest, juhatuse vms enamust või neile veto panna. Kontrolli määramiseks piisab õigusest ametisse nimetada, ametist vabastada või kinnitada üksuse nõukogu liikmete enamust või sellele veto panna. Neid õigusi võib otse omada üks avaliku sektori üksus või kaudselt avaliku sektori üksused koos. Kui esimest ametissenimetamist kontrollib avalik sektor, kuid hilisemaid asendamisi enam mitte, kuulub üksus avalikku sektorisse ajani, mil enamik juhatusest on ametisse nimetatud ilma kontrollita.

b) Õigus ametisse nimetada või ametist vabastada tähtsamaid töötajaid või neile veto panna. Kui üldise poliitika määravad tegelikult juhatuse mõjukad liikmed, näiteks tegevjuht, juhatuse esimees või finantsjuht, antakse nende töötajate ametissenimetamisele, ametist vabastamisele ja neile veto panemisele suurem kaal.

c) Õigus ametisse nimetada või ametist vabastada üksuse tähtsamate komisjonide liikmete enamust või neile veto panna. Kui üldise poliitika olulisemad tegurid, näiteks kõrgema tasandi töötajatele töötasude maksmine ja äristrateegia, antakse allkomisjonide pädevusse, siis on kontrolli näitavaks teguriks õigus ametisse nimetada või ametist vabastada selliste allkomisjonide juhte või neile veto panna.

d) Häälteenamuse omamine. See näitab kontrolli juhul, kui otsuseid tehakse põhimõttel „üks aktsia – üks hääl“. Aktsiaid võib hoida kas otseselt või kaudselt, võttes arvesse kõigi avaliku sektori üksuste poolt ühiselt omatavaid aktsiaid. Kui otsuseid ei tehta põhimõttel „üks aktsia – üks hääl“, tuleks olukorda analüüsida, et teha kindlaks, kas avalikul sektoril on häälteenamus.

e) Eriõigustega aktsiate ja optsioonidega seotud õigused. Nn kuldaktsiad või eriõigustega aktsiad olid erastatud ettevõtetes varem tavalised ja need iseloomustavad ka teatavaid eriotstarbelisi üksusi. Mõnel juhul jätavad need avaliku sektori üksustele nende huvide kaitseks alles teatavad õigused; kõnealused õigused võivad olla kas alalised või ajaliselt piiratud. Selliste aktsiate olemasolu iseenesest ei ole kontrolli näitaja, kuid seda tuleb hoolikalt analüüsida, eelkõige olukorras, kus õigusi võidakse tagasi võtta. Kui õigused mõjutavad üksuste üldise poliitika hetkeseisu, on need klassifitseerimisotsuste tegemise seisukohalt olulised. Muudel juhtudel on need n-ö reservis olevad õigused, mis võivad anda üldise poliitika üle kontrolliõiguse hädaolukordade jms ajal, ning neid ei loeta oluliseks, kui nad kehtivat poliitikat ei mõjuta, kuigi nende kasutamisega kaasneb tavaliselt kohe ümberklassifitseerimise vajadus. Samalaadne olukord tekib teatavatel tingimustel juhul, kui avaliku sektori üksustel on aktsiaostuoptsioon, ja siis tuleb jõuda otsusele, kas optsiooni kasutamise õigus mõjutab üksuse üldist poliitikat.

f) Lepingutest tulenev kontrolliõigus. Kui üksus müüb vaid ühele avaliku sektori üksusele või avaliku sektori üksuste kogumile, tekib teatav valitsev mõju, mida võib pidada kontrollimiseks. Teiste klientide olemasolu või võimalus neid leida näitab seda, et üksust ei kontrolli avaliku sektori üksused. Kui üksusele seatakse avaliku sektori mõjust tulenevalt piirangud avalikku sektorisse mittekuuluvate klientidega tegelemisel, on see avaliku sektori kontrolli näitaja.

g) Laenulepingutest või laenu võtmise loast tulenev kontrolliõigus. Sageli kehtestab laenuandja kontrolli laenuandmise tingimusena. Kui avalik sektor kehtestab kontrolli laenuandmise kaudu või selleks, et kaitsta end tagatistega seotud riskide vastu, ning see kontroll on suurem, kui pangal erasektori üksuse üle tavaliselt oleks, näitab see kontrolli olemasolu. Kui üksus vajab laenuvõtmiseks avaliku sektori luba, näitab see kontrolli olemasolu.

h) Liigsest reguleerimisest tulenev kontroll. Kui regulatsioon on nii tugev, et see tegelikult dikteerib ettevõtte üldise poliitika, on see kontrollimise vorm. Mõnel juhul võivad ametiasutused sekkuda tugeva regulatsiooni teel, eelkõige avalikke teenuseid sisaldavate monopolide ja erastatud kommunaalteenuste ettevõtete puhul. Reguleerimise teel võidakse sekkuda olulistes valdkondades, näiteks hindade kehtestamisel, kusjuures üksus ei loovuta kontrolli oma üldise poliitika üle. Kui üksus otsustab siseneda tugevalt reguleeritud keskkonda või selles tegutseda, näitab see samuti, et ta ei ole kontrolli all.

i) Muud näitajad. Kontroll võidakse saavutada ka põhikirjajärgsete volituste või üksuse asutamisest tulenevate õiguste alusel, millega piiratakse näiteks tegevust, eesmärke ja tegevusega seotud aspekte, võetakse vastu eelarve või takistatakse üksusel oma vormi muutmist, enda tegevuse lõpetamist, dividendide heakskiitmist või oma suhte lõpetamist avaliku sektoriga. Üksust, mida täielikult või peaaegu täielikult rahastab avalik sektor, loetakse kontrolli all olevaks, kui sellise rahastamisallika kontrollimine on piisavalt range selleks, et dikteerida asjaomase valdkonna üldist poliitikat.

20.310 Iga klassifitseerimisjuhtumit tuleb hinnata eraldi ja mõned näitajad ei pruugi iga üksikjuhtumi puhul sobida. Mõned näitajad, näiteks punktis 20.309 nimetatud a, c ja d, on iseenesest piisavad kontrolli kindlakstegemiseks. Teiste näitajate puhul võib kontrollile viidata mitu eraldi näitajat koos.

[…]“.

Itaalia õigus

10 19. augusti 2003. aasta dekreetseaduse nr 220 (decreto legge n. 220) (*GURI* nr 192, 20.8.2003), mis muudeti pärast muudatuste tegemist 17. oktoobri 2003. aasta seaduse nr 208 (legge n. 208) (*GURI* nr 243, 18.10.2003) artikliga 1 seaduseks, artikkel 1 sätestab:

„Vabariik tunnustab ja toetab riigi spordiõiguse sõltumatust kui Rahvusvahelise Olümpiakomitee rahvusvahelise spordiõiguse väljendust. Spordiõiguse ja vabariigi õiguse vahelisi suhteid reguleeritakse autonoomiapõhimõtte alusel, välja arvatud spordiõigusega seotud, vabariigi õiguskorra jaoks olulised subjektiivsete olukordade juhud.“

11 23. juuli 1999. aasta seadusandlik dekreet nr 242 (decreto legislativo n. 242; *GURI* nr 176, 29.7.1999; edaspidi „seadusandlik dekreet nr 242/1999“) käsitleb Itaalia riikliku olümpiakomitee (edaspidi „CONI“) ümberkorraldamist. Selle seadusandliku dekreedi artikli 4 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Olümpiaalade valdkonda kuuluvate [riiklike spordialaliitude] esindajad peavad moodustama CONIs hääleõiguslike isikute enamuse.“

12 Seadusandliku dekreedi nr 242/1999, mis käsitleb riiklikke spordialaliite ja spordialaühinguid, artikli 15 lõiked 1–6 näevad ette:

„1. Riiklikud spordialaliidud ja spordialaühingud teostavad oma spordialaseid tegevusi kooskõlas [Rahvusvahelise Olümpiakomitee], rahvusvaheliste alaliitude ning CONI otsustega ja juhistega, arvestades seejuures CONI põhikirjas nimetatud teatavate tegevuste nähtavust. Neis osalevad spordiühingud ja -ühendused ning juhtudel, mis on seoses konkreetse alaga ette nähtud riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute põhikirjades, ka üksikud liikmed.

2. Riigisisesed spordialaliidud ja spordialaühingud on eraõiguslikud juriidilised isikud. Nad ei taotle kasumit ja nende suhtes on kohaldatavad tsiviilseadustiku sätted ja selle rakendamiseks vastu võetud sätted, kui käesolevas dekreedis ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti.

3. Riigisiseste spordialaliitude ja spordialaühingute aruanded kiidab igal aastal heaks konkreetse alaliidu juhtimisorgan ja need esitatakse CONI üleriigilisele komisjonile heakskiitmiseks. Kui alaliidu või ühingu audiitorite arvamus on negatiivne või kui CONI riiklik komisjon ei kiida aruannet heaks, kutsutakse aruande heakskiitmise otsustamiseks kokku ühingute ja ühenduste üldkoosolek.

4. Juhtorganite valimise eest vastutav üldkoosolek kiidab heaks juhtimisorgani eelarvekavad, mida üldkoosolek kontrollib iga nelja aasta tagant ja selle mandaadi möödumisel, milleks need heaks kiideti.

5. Riiklikke spordialaliite ja spordialaühinguid tunnustab spordiorganisatsioonidena üleriigiline nõukogu.

6. Uutele riiklikele spordialaliitudele ja spordialaühingutele antakse eraõigusliku juriidilise isiku staatus vastavalt [vabariigi presidendi 10. veebruari 2000. aasta dekreedile nr 361 (decreto del Presidente della Repubblica n. 361)] pärast esialgset üleriigilise nõukogu poolt spordiorganisatsioonina tunnustamist.“

13 Seadusandliku dekreedi nr 242/1999 artiklis 16 on sätestatud:

„Riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute suhtes kuuluvad kohaldamisele põhikirjasätted ja õigusnormid vastavalt sisemise demokraatia põhimõttele ning põhimõttele, et kõigil on õigus osaleda sporditegevustes võrdsetel tingimustel ja kooskõlas riigisisese ja rahvusvahelise spordiõigusega.“

14 CONI põhikirja artikkel 6, milles käsitletakse CONI üleriigilist nõukogu, näeb lõikes 1 ette:

„Üleriigiline nõukogu, mis on Itaalia spordi kõrgeim esindusorgan, levitab olümpiaideed, tagab olümpiamängudeks vajaliku ettevalmistuse, korraldab ja koordineerib riigis toimuvat sporditegevust ning ühtlustab riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute tegevust.“

15 CONI põhikirja artikli 6 lõikes 3 on ette nähtud:

„Olümpiaharta reegli 29 punkti 3 kohaselt peavad enamuse häältest moodustama hääled, mille on andnud nende riiklike spordialaliitude esindajad, mis kuuluvad erinevatesse rahvusvahelistesse liitudesse, kes vastutavad olümpiamängude kavva kuuluvate spordialade eest.“

16 CONI põhikirja artikli 6 lõige 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Üleriigiline nõukogu:

[…]

b) määrab kindlaks põhimõtted, millele peavad vastama riiklike spordialaliitude, spordialaühingute, sporti edendavate üksuste, avalikes huvides tegutsevatena tunnustatud ühingute, spordiühenduste ja -ühingute põhikirjad, et saada spordiorganisatsioonina tunnustatud, ning võtab vastu spordivaidlusi reguleeriva koodeksi, mida peavad järgima kõik riiklikud spordialaliidud ja spordialaühingud;

c) teeb otsuse riiklike spordialaliitude, spordialaühingute, sporti edendavate üksuste ja avalikes huvides tegutsevatena tunnustatud ühingute spordiorganisatsioonina tunnustamise kohta põhikirjas kindlaks määratud kriteeriumide põhjal, arvestades spordiala esindatust, olümpiaks sobivust, tunnustamist [Rahvusvahelise Olümpiakomitee] poolt ja asjaomase spordiala traditsiooni;

[…]

e) määrab kindlaks CONI poolt riiklike spordialaliitude, spordialaühingute ja spordi valdkondades sporti edendavatena tunnustatud üksuste üle teostatava järelevalve kriteeriumid ja teostamise korra;

e1) määrab spordivõistluste nõuetekohase korraldamise tagamiseks kindlaks spordialaliitude poolt [liitunud] spordiühingute üle teostatava järelevalve kriteeriumid ja korra, ning kui riiklike spordialaliitude poolt teostava järelevalve puhul on tuvastatud puudusi, siis CONI poolt asendajana teostatava järelevalve kriteeriumid ja korra;

[…]

f1) otsustab üleriigilise komisjoni ettepanekul riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute juhtimise ülevõtmise üle, kui juhtimisel esinevad olulised rikkumised või kui juhtorganid rikuvad oluliselt spordiõigust või kui tuvastatakse, et juhtorganid ei ole võimelised oma ülesandeid täitma, või kui ei ole tagatud, et üleriigilisi spordivõistlusi saab algatada ja läbi viia heades tingimustes;

[…]“.

17 CONI põhikirja artikli 7 lõige 1, mis käsitleb CONI üleriigilist komisjoni, sätestab:

„Üleriigiline komisjon on CONI tegevuse juhtimise, täidesaatmise ja kontrollimise eest vastutav organ; ta teostab järelevalvet riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute ning nende kaudu nende sisemise töökorralduse üle ning samuti sporti edendavate üksuste üle.“

18 CONI artikli 7 lõikes 5 on sätestatud:

„Üleriigiline komisjon:

[…]

e) teostab üleriigilise nõukogu kindlaks määratud kriteeriumide ja korra alusel riiklike spordialaliitude üle järelevalvet seoses avalikkust puudutavate aspektidega, mis puudutab eelkõige võistluste regulaarset korraldamist, olümpiamängudeks ettevalmistamist, võistlussporti ja eraldatud rahalise toetuse kasutamist, ning määrab kindlaks alaliitudele rahalise toetuse andmise kriteeriumid;

[…]

f) teeb üleriigilisele nõukogule ettepaneku riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute juhtimise ülevõtmiseks, kui juhtimisel esinevad olulised rikkumised või kui juhtorganid rikuvad oluliselt spordiõigust või kui tuvastatakse, et juhtorganid ei ole võimelised oma ülesandeid täitma või et

riiklikud spordialaliidud ei ole täitnud oma õiguslikke kohustusi, või ta teeb ettepaneku võtta üle pädevate sisemiste organite juhtimine, et tagada üleriigiliste spordivõistluste algatamine ja läbiviimine heades tingimustes;

[…]

g2) kiidab heaks eelarve ja sellega seotud tegevuskavad ning riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute aastaaruande;

[…]

h1) nimetab CONIt riiklikes spordialaliitudes, spordialaühingutes ja CONI regionaalsetes komiteedes esindavad audiitorid;

[…]

l) kiidab sportlikel eesmärkidel heaks riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute põhikirjad, põhikirjade rakenduseeskirjad, spordivaidlusi käsitlevad eeskirjad ja dopinguvastased eeskirjad ning hindab seejuures nende vastavust seadusele, CONI põhikirjale, üldpõhimõtetele ning üleriigilise nõukogu kehtestatud juhistele ja kriteeriumidele, saates need vajadusel 90 päeva jooksul riiklikele spordialaliitudele ja spordialaühingutele vajalike muudatuste tegemiseks tagasi;

[…]“.

19 CONI põhikirja artikli 20 lõike 4 kohaselt:

„Riiklikud spordialaliidud tegelevad spordialase tegevusega ja sellega seotud reklaamitegevusega kooskõlas [Rahvusvahelise Olümpiakomitee] ja CONI otsustega ja juhistega, võttes samuti arvesse selle tegevuse teatavate aspektide avalikku mõõdet. Spordiõiguse raames tunnustatakse riiklike spordialaliitude tehnilist, korralduslikku ja halduslikku sõltumatust CONI järelevalve all.“

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

20 FIG ja FISE on Itaalias riiklikud spordialaliidud, kes tegutsevad juriidilisest isikust kasumitaotluseta ühendustena. Tegemist on eraõiguslike juriidiliste isikutega, kelle suhtes on üldjuhul kohaldatavad Itaalia tsiviilseadustiku sätted.

21 *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*’s 30. septembril 2016 avaldatud otsuse kohaselt kandis ISTAT FIG ja FISE oma 2016. aasta nimekirja.

22 Selleks ESA 2010 sätteid kohaldades leidis ISTAT kõigepealt, et need kaks liitu on määruse nr 549/2013 A lisa punktis 20.29 ette nähtud „turupõhisuse või -välisuse“ kontrolli tulemusel turuvälised institutsionaalsed üksused. Et teha kindlaks, kas need üksused tuleks liigitada selle määruse A lisa punktide 2.130 ja 3.31 kohaselt KTKTIde sektorisse või valitsemissektorisse, kontrollis ISTAT, kas FIG ja FISE on valitsemissektori kontrolli all.

23 ISTAT järeldas, et valitsemissektor kontrollib mõlemat liitu, sest kuigi liitudel on teatav otsustamissõltumatus, ei ole neil tulenevalt märkimisväärse ulatusega järelevalvest, mida CONI nende juhtimise üle teostab, täit enesemääramisvõimet. See oluline mõju ilmneb teatavatest näitajatest, sealhulgas CONI õigus tunnustada alaliite spordiorganisatsioonina, kiita heaks nende staatus, eelarve ja aruanded, kontrollida alaliite avalikku mõõdet evivate aspektidega (võistlused, ettevalmistused olümpiamängudeks jne) seoses ning võtta teatavate oluliste rikkumiste korral üle riiklike

spordialaliitude juhtimine. ISTAT leidis ka, et FIG ja FISE liikmemakse tuleb käsitada maksulaadse avaliku toetusena ja et need liidud saavad ka CONI-lt riiklikku rahastust, mida antakse püsivalt ja mida viimati nimetatu rangelt kontrollib.

24 FIG ja FISE esitasid kumbki vastavalt 29. novembril ja 7. detsembril 2016 eelotsusetaotluse esitanud kohtule Corte dei conti (Itaalia kontrollikoda) kaebused, nõudes ISTATi selle otsuse tühistamist, millega nad kanti ISTATi 2016. aasta nimekirja. Eelkõige on nad seisukohal, et ISTAT kohaldas ESA 2010 sätteid vääralt ja et ta leidis ebaõigesti, et kõnealused liidud alluvad valitsemissektori kontrollile, mida teostab CONI.

25 Olles tuvastanud, et nii FIG kui ka FISE tegevused ei ole turupõhised ja et nad on kasumitaotluseta institutsioonid ESA 2010 tähenduses, märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et põhikohtuasja poolte vahel on vaidlus selles, kuidas tõlgendada mõistet „valitsemissektori kontroll“ ning eelkõige kolme kriteeriumi, mida tuleb määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 kohaselt arvesse võtta selle kindlakstegemisel, kas spordialaliitu kui kasumitaotluseta institutsiooni tuleb käsitada valitsemissektori kontrolli all olevana ja seega valitsemissektorisse kuuluvana.

26 Mis puudutab esmalt selle punkti teises lauses sisalduvat negatiivset kriteeriumi, mille kohaselt „[a]valik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes,“ ei ole asjakohane selle järelduse tegemisel, et valitsemissektor kontrollib mõnda konkreetset üksust, siis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et seda sõnastust võiks käsitada laialt ja see võiks põhikohtuasjades hõlmata nii CONI õigust anda sporditegevust puudutavaid akte kui ka tema õigust tunnustada liite spordiorganisatsioonina. Kui neid volitusi tuleks käsitada kui „avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis“, ei oleks need asjakohased selle otsustamisel, et CONI kontrollib FIGd ja FISEd.

27 Mis puudutab seejärel kriteeriumi, mille kohaselt kasumitaotluseta institutsioonide kontrollimine on „[valitsemissektori] võime otsustada kasumitaotluseta institutsiooni üldise poliitika või programmi üle“, siis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et sellest sõnastusest võib aru saada kahel erineval viisil. Esimese tõlgenduse kohaselt võib kontrolli mõista määruse nr 549/2013 A lisa punktide 1.36 ja 20.15 mõtte järgi kui valitsemissektori võimet otsustada institutsionaalse üksuse üldise poliitika või programmi üle, see tähendab võimet selle üksuse kogu konkreetset juhtimist suunata, mõjutada ja kujundada, välja arvatud pädevus teostada lihtsalt formaalset välist järelevalvet. Teise tõlgenduse kohaselt võiks kontrolli mõista laialt, nii et see hõlmab formaalset välist järelevalvet nagu pädevus kiita heaks aruanded, nimetada audiitorid või kiita heaks põhikirjad.

28 Mis puudutab lõpuks määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 alapunktis d nimetatud kriteeriumi „rahastamise määr“, siis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et nii FIGd kui ka FISEd rahastab ligikaudu 30% ulatuses CONI, samas kui neisse liitudesse kuuluvate liikmete liikmemaksud moodustavad enam kui 50% kummagi tulust. Neil tingimustel on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas neid liikmemakse võib võtta seoses rahastamise kriteeriumiga arvesse ja kas neid tuleb pidada valitsemis- või erasektorist rahastamise allikateks.

29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et kõnealuste liitude liikmete liikmemakse peaks saama rahastamise määra hindamisel arvesse võtta, kuid neid tuleb selles osas kvalifitseerida „eraõiguslike isikute mittesünallagmaatilist laadi makseteks“, mida ei saa samastada valitsemissektorist saadud tuluga. Eelotsusetaotluse esitanud kohus nendib, et kui neid liikmemakse tuleks pidada „maksulaadseks avalikuks toetuseks“, kuna – nagu väidab ISTAT – tegemist on avalikust sektorist saadava rahastusega, mis seisneb CONI poolt igale alaliidule kindlustatud rahavoos, siis nähtaks ette uus kontrollinäitaja, mida ESA 2010 ette ei näe. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et tema tõlgendusega nõustumisel võiks asuda seisukohale, et FIG ja FISE on tänu nende liikmete liikmemaksude eraõiguslikule laadile arendanud märkimisväärse enesefinantseerimise võime, mistõttu saavad nad suurel määral otsustada oma üldise poliitika või programmi üle ning mis välistab seega täielikult CONI poolse valitsemissektori kontrolli, olenemata asjaolust, et CONI rahastab neid liite 30% ulatuses.

30 Neil tingimustel otsustas Corte dei conti (Itaalia kontrollikoda) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1) Kas määruse nr 549/2013 [A lisa] punktis 20.15 kasutatud mõistet „avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes“ tuleb mõista laias tähenduses, mistõttu see sisaldab ka spordivaldkonna suuniste (nn *soft law*) andmise pädevust ning seaduses ette nähtud tunnustamispädevust, millega antakse juriidilise isiku staatus ja spordi valdkonnas tegutsemise õigus, ning mis mõlemad hõlmavad üldiselt kõiki Itaalia riiklikke spordialaliite?

2) Kas määruse nr 549/2013 [A lisa] punktis 20.15 määratletud üldist kontrollinäitajat („võime otsustada kasumitaotluseta institutsiooni üldise poliitika või programmi üle“) tuleb mõista sisuliselt kui võimet suunata, mõjutada ja kujundada kasumitaotluseta üksuse juhtimistegevust või võib seda mõista mittetehniliselt, mistõttu see hõlmab ka muud kui [määruse nr 549/2013 A lisa] punkti 20.15 alapunktides a, b, c, d ja e nimetatud konkreetsete kontrollinäitajatega määratletud välise järelevalve pädevust (näiteks aastaaruande heakskiitmise, audiitorite määramise, põhikirjade ning teatud tüüpi eeskirjade kinnitamise, spordivaldkonnas suuniste andmise või spordiorganisatsioonina tunnustamise pädevust)?

3) Kas määruse nr 549/2013 [A lisa] punkti 20.15 kohaselt koostoimes punktidega 4.125 ja 4.126 võib valitsemissektori kontrolli olemasolu või selle puudumise tuvastamisel võtta arvesse liikmemakse, täpsemalt, kas nende liikmemaksude suur summa koos muude omatuludega võib konkreetse juhtumi eripära silmas pidades anda tunnistust kasumitaotluseta üksuse märkimisväärsest enesemääramisvõimest?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Sissejuhatavad märkused

31 Põhikohtuasjades on tekkinud küsimus, kas kahte Itaalia kasumitaotluseta institutsioonidena tegutsevat turuvälist institutsionaalset üksust – FIG ja FISE – tuleb käsitada valitsemissektori, nimelt CONI kontrolli all olevatena, et liigitada need ESA 2010 reeglite järgi valitsemissektorisse või arvata need kodumajapidamisi teenindavate kasumitaotluseta institutsioonide (KTKTId) sektorisse.

32 Määruse nr 549/2013 põhjendustest 1 ja 3 ning A lisa punktidest 1.01 ja 1.19 tulenevalt loob ESA 2010 raamistiku, mille alusel koostada nii liidu kodanike kui liidu enda huvides liikmesriikide rahvamajanduse arvepidamist. Selline arvepidamine peab toimuma ühtsete põhimõtete alusel, mis ei ole mitmeti tõlgendatavad, et oleks võimalik saada võrreldavaid tulemusi.

33 ESA 2010 alusel arvepidamiseks tuleb iga institutsionaalne üksus – mis on määruse nr 549/2013 A lisa punktides 1.57 ja 2.12 määratletud sisuliselt kui majandusüksus, kes on oma peamiste funktsioonide täitmiseks otsuste vastuvõtmisel sõltumatu – liigitada selle määruse A lisa punktis 1.34 määratletud kuuest peamisest sektorist (kodumajapidamised, valitsemissektor, finantsinstitutsioonid ning mittefinantsettevõtted, kodumajapidamisi teenindavad kasumitaotluseta institutsioonid (KTKTId) ning välismaailm) ühe sektori alla.

34 Et määrata kindlaks, millisesse sektorisse liigitada selline residendist institutsionaalne üksus – mis ei ole kodumajapidamine – nagu kasumitaotluseta institutsioon, tuleb kontrollida, kas tegemist on turutootjaga või turuvälise tootjaga, et eristada ettevõtete alla liigitatavad üksused teistest üksustest. Seoses turuväliste üksustega tuleb teha kindlaks, kas nad on valitsemissektori kontrolli all. Kui see on

nii, siis klassifitseeritakse turuväline üksus valitsemissektorisse, ning vastasel juhul arvatakse see KTKTIde sektorisse. See klassifitseerimise metoodika tuleneb eelkõige määruse nr 549/2013 A lisa punktide 1.35, 2.34, 2.130, 3.31, 20.05, 20.13 ja 20.17 käsitlemisest nende koosmõjus.

35 Üldmõiste „kontroll“ on määruse nr 549/2013 A lisa punktides 1.36, 20.15, 20.18, 20.306 ja 20.309 sarnaselt määratletud kui võime määrata kindlaks üksuse üldine poliitika või programm või selle üle otsustada. Selle lisa punktis 20.309, mis asub kõnealuse lisa 20. peatüki selles osas, mis käsitleb avalikku sektorit, mille alla kuuluvad valitsemissektor ja selle kontrolli all olevad üksused, on nimetatud üheksa üldist kontrollinäitajat, mille põhjal võib kindlaks määrata, kas residendist üksust võib tema klassifitseerimisel avalikku sektorisse pidada valitsemissektori kontrolli all olevaks, arvestades, et kõnealuse lisa punkti 20.310 kohaselt ei pruugi mõned neist näitajatest iga üksikjuhtumi puhul sobida.

36 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 549/2013 A lisa punktis 20.309 nimetatud väljend „residendist avaliku sektori üksuse kontrollimine“ on kohaldatav kõikide institutsionaalsete üksuste suhtes, olenemata nende õiguslikust vormist.

37 Määruse nr 549/2013 A lisa punkt 20.15 puudutab täpsemalt kasumitaotluseta institutsioonide kontrollimist valitsemissektori poolt. Kõnealuse määruse A lisa punkti 20.15 esimeses lauses on sätestatud, et „[k]asumitaotluseta institutsioonide kontrollimine on võime otsustada kasumitaotluseta institutsiooni üldise poliitika või programmi üle“. Kõnealune säte, milles on täpsustatud, et avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes, ei anna alust järelduseks, et tegemist on sellise kontrollimisega, näeb ette viis kontrollinäitajat, mida tuleb arvesse võtta, et teha kindlaks, kas kasumitaotluseta institutsioon on valitsemissektori kontrolli all. Need viis näitajat on toodud ka määruse nr 549/2013 A lisa punktis 2.39, sisaldades küll olenevalt keeleversioonist redaktsioonilisi erinevusi. Arvestades asjaolu, et selle lisa punktid 2.39 ja 20.15 käsitlevad sama küsimust ja neil on sama eesmärk, ehk täpsustada kasumitaotluseta institutsioonide suhtes kohaldatavaid kontrollinäitajaid, tuleb neid hoolimata neist redaktsioonilistest erinevustest tõlgendada vastastikuses koosmõjus ning käsitada ühe ja sama normina.

38 Lisaks tuleb tõdeda, et kuna määruse nr 549/2013 A lisa punkt 20.309 määratleb kontrolli mõiste, et piiritleda avalikku sektorit üldiselt, ning kuivõrd punktide 2.39 ja 20.15 ühtne norm määratleb sama mõiste, eristamaks avalikku sektorisse kuuluvaid kasumitaotluseta institutsioone muudest kasumitaotluseta institutsioonidest, on neil määratlustel sama eesmärk ja seega on need kasumitaotluseta institutsioonide puhul kohaldatavad samade üksuste suhtes. Seega on need kaks sätet üksteist täiendavad ning neid tuleb kohaldada koos ja üksteisega kooskõlastatult, selleks et teha kindlaks, kas üksus kuulub avalikku või erasektorisse, ning seega kasumitaotluseta institutsiooni puhul, kas see kuulub vastavalt määruse nr 549/2013 A lisa punktide 3.31 ja 20.13 sätete koosmõjule valitsemissektorisse või kujutab see endast KTKTId.

39 Eelotsuse küsimuste käsitlemiseks tuleb seega analüüsida määruse nr 549/2013 A lisa punktides 2.39 ja 20.15 sisalduvat normi, mis on konkreetselt kohaldatav kasumitaotluseta institutsioonide suhtes, täiendades seejuures kõnealust analüüsi üldiselt kohaldatava normiga, mis sisaldub sama lisa punktis 20.309.

Esimene küsimus

40 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kuidas tuleb tõlgendada määruse nr 549/2013 A lisa punktis 20.15 toodud mõistet „avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes“.

41 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud selle mõiste tõlgendamise küsimus eelkõige seoses CONI pädevusega tunnustada riiklikke spordialaliite spordiorganisatsioonina ning võtta nende suhtes vastu nende vastutusalasse kuuluvat sporditegevust puudutavaid akte.

42 Määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 teine lause näeb ette, et „[a]valik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes, ei ole asjakohane selle otsustamisel, kas valitsemissektor kontrollib mõnda konkreetset üksust“.

43 Sätte sõnastuse kohaselt on selle sätte eesmärk jätta mõiste „kontroll“ alt välja avaliku sektori üksuse avalik sekkumine, millega kehtestatakse eeskirjad või kohaldatakse neid eesmärgiga allutada vahet tegemata ja ühtmoodi kõik asjaomase tegevusvaldkonna üksused üldistele, ulatuslikele ja abstraktsetele reeglitele või üldistele suunistele.

44 Esmalt tuleb märkida, et seadusandliku dekreedi nr 242/1999 artikkel 16, mis näeb ette, et riiklike spordialaliitude suhtes kuuluvad kohaldamisele põhikirjasätted ja õigusnormid vastavalt sisemise demokraatia põhimõttele ning põhimõttele, et kõigil on õigus osaleda sporditegevustes võrdsetel tingimustel ja kooskõlas riigisisese ja rahvusvahelise spordiõigusega, kujutab endast põhikohtuasjades sellist, määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 teises lauses nimetatud avalikku sekkumist üldiste eeskirjade vormis, mis ei ole asjakohane selle otsustamisel, kas valitsemissektor kontrollib mõnda konkreetset üksust.

45 Kõnealuses sättes ette nähtud välistuse ulatust tuleb tõlgendada samas sättes ette nähtud konkreetseid kontrollinäitajaid arvestades ning samuti võttes arvesse muid määruse nr 549/2013 A lisa asjakohaseid sätteid, täpsemalt selle lisa punkti 20.309, mida mainiti käesoleva kohtuotsuse punktis 38.

46 Ühelt poolt, määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktis b nimetatud kontrollinäitaja „tegevust võimaldavate vahendite pakkumine“ ja sama lisa punkti 20.15 alapunktis b nimetatud kontrollinäitaja „volitava dokumendi muud sätted, näiteks kasumitaotluseta institutsiooni põhikirjas sisalduvad kohustused“ koostoimes selle lisa punkti 20.309 alapunkti i vastava osaga, mis on samuti kohaldatav kasumitaotluseta institutsioonide suhtes, võimaldavad teha kindlaks kontrolli võimaliku olemasolu, kui asjasse puutuvat kasumitaotluseta institutsiooni vahetult või kaudselt reguleeriv õigus- või haldusnorm või selle põhikiri näeb valitsemissektori asutusele ette volitused või asutamisest tulenevad õigused, annab sellele asutusele õigusliku pädevuse või paneb kasumitaotluseta institutsioonile selle asutuse ees kohustused nii, et sellega otsustatakse selle kasumitaotluseta institutsiooni üldise poliitika või programmi üle.

47 Eelkõige võimaldab see näitaja tuvastada kontrolli võimaliku olemasolu, kui samas valdkonnas tegutsevaid kasumitaotluseta institutsioone või neist osasid institutsioone vahetult või kaudselt reguleeriv õigus- või haldusnorm annab valitsemissektori asutusele pädevuse kehtestada või kohaldada eeskirju, mis olenemata nende detailsuse astmest võivad avaldada määravat mõju asjasse puutuva kasumitaotluseta institutsiooni üldisele poliitikale või programmile, või kohustavad viimast selliseid norme järgima.

48 Teiselt poolt tuleb märkida, et määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunkt h reguleerib „liigsest reguleerimisest tuleneva kontrolli“ küsimust. Nimetatud säte näeb ette, et „[k]ui regulatsioon on nii tugev, et see tegelikult dikteerib ettevõtte üldise poliitika, on see kontrollimise vorm“ ja et mõnel juhul „võivad ametiasutused sekkuda tugeva regulatsiooni teel“. Kõnealusest sättest tuleneb samuti, et regulatsiooni teel sekkumine, mis olenemata selle üldisest või detailsest laadist, on piisavalt ulatuslik, et *de facto* otsustada üksuse või isegi kõikide ühe tegevusvaldkonna üksuste üldise poliitika või programmi üle, võib kujutada endast kontrollinäitajat.

49 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima, kas seoses pädevusega tunnustada spordiorganisatsioonina riiklikke alaliite nagu FIG ja FISE ning võtta nende suhtes vastu nende vastutusalasse kuuluvat sporditegevust puudutavaid akte, CONI ühelt poolt kehtestab või kohaldab eeskirju, mille eesmärk on allutada vahet tegemata ja ühtmoodi kõik riiklikud spordialaliidud üldistele, ulatuslikele ja abstraktsetele reeglitele või üldistele suunistele, ning teiselt

poolt ei sekku reguleerimise teel liigselt nii, et dikteerib tegelikult nende alaliitude või neist osade üldist poliitikat või programmi. Kui see peaks olema nii, siis ei ole see pädevus asjakohane selle kindlakstegemisel, kas FIG ja FISE on kontrolli all.

50 Euroopa Komisjon väitis oma kirjalikes seisukohtades ja Euroopa Kohtus toimunud kohtuistungil, et CONI pädevus tunnustada riiklikke alaliite spordiorganisatsioonina tekitab asjaomase spordiala sektoris faktilise monopoli, sest kui neid alaliite on spordiorganisatsioonina tunnustatud, tegutsevad nad asjasse puutuva spordiala sektoris monopoolses seisundis. Komisjon järeldab sellest, et CONI tunnustamispädevus ei saa olla hõlmatud mõistega „avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis“ määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 teise lause tähenduses. Peale selle leiab komisjon, et CONI pädevus võtta riiklike spordialaliitude suhtes vastu sporditegevust puudutavaid akte, väljendub seetõttu, et see pädevus esineb monopoolse seisundiga sektoris, „avaliku sektori kontrolli“ vormis selle määruse A lisa punkti 20.309 alapunkti h tähenduses, seega „tugeva regulatsiooni teel“ sekkumise õiguse vormis monopoolse seisundiga sektoris.

51 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunktis h on sätestatud, et „[m]õnel juhul võivad ametiasutused sekkuda tugeva regulatsiooni teel, eelkõige avalikke teenuseid sisaldavate monopolide ja erastatud kommunaalteenuste ettevõtete puhul“. See säte näeb seega muu hulgas ette juhu, kui ametiasutused sekkuvad regulatsiooni vormis olukorras, kus monopoolses seisundis tegutseb üksus, mille puhul tõusetub avaliku sektori kontrolli küsimus.

52 Kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrollist ei ilmne teisiti, võib käesoleval juhul CONI tunnustamispädevus põhimõtteliselt kujutada endast avalikku sekkumist üldiste eeskirjade vormis käesoleva kohtuotsuse punktis 43 viidatud määratluse tähenduses. Ühelt poolt kohaldab CONI üldkehtivaid eeskirju, mis on kohaldatavad kõikide üksuste suhtes, kes soovivad „spordiorganisatsioonina tunnustamist“, nimelt seadusandliku dekreedi nr 242/1999 artikli 15 lõikeid 5 ja 6, ning teiselt poolt on CONI poolne tunnustamine ainult esialgne etapp, kuivõrd kõiki riiklikke spordialaliite tunnustatakse ühtselt Itaalia kehtivates õigusnormides – mis käesoleval juhul on vabariigi presidendi 10. veebruari 2000. aasta dekreet nr 361 – ette nähtud korra ja tingimuste kohaselt. Asjaolu, et riiklikud spordialaliidud saavad pärast nende tunnustamist nende vastutusalas oleval spordialal monopoolse seisundi, sest nende spordialadega tegelemise avalik mõõde, st nendega formaalses, ametlikus või esindavas kontekstis tegelemine on allutatud nende liitude ainupädevusele, ei ole käesoleva kohtuotsuse punktis 43 viidatud määratluse seisukohast oluline. Sellise monopoolse seisundi tekitamine spordialaga tegelemise avaliku mõõtmega seoses ei kuulu tunnustamispädevuse enda ega seega avaliku sekkumise alla, vaid see on ainult selle pädevuse teostamise ja selle sekkumise automaatne tagajärg, kuna spordiala selle mõõtme eest vastutuse andmisega konkreetsele üksusele kaasneb paratamatult selgelt kindlaks määratletud ulatusega monopoli tekkimine.

53 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab siiski veenduma, et arvestades faktilist monopoli, mis riiklikel spordialaliitudel nende vastutuses olevatel vastavatel spordialadel ilmselt on, ei ole CONI-l hiljem eelkõige tulenevalt tema pädevusest võtta riiklike spordialaliitude suhtes vastu sporditegevust puudutavaid akte, õigust „sekkuda tugeva regulatsiooni teel“ määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktis b, punkti 20.15 alapunktis b ja punkti 20.309 alapunktis h nimetatud kontrollinäitajate tähenduses, mis võimaldaks tal tegelikult dikteerida nende alaliitude üldist poliitikat või programmi.

54 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 teises lauses toodud mõistet „avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes“, tuleb tõlgendada nii, et sellega on hõlmatud mis tahes avaliku sektori üksuse sekkumine, millega kehtestatakse või kohaldatakse eeskirju, mille eesmärk on allutada vahet tegemata ja ühtmoodi kõik asjasse puutuva tegevusvaldkonna üksused üldistele, ulatuslikele ja abstraktsetele reeglitele või üldistele suunistele, ilma et need eeskirjad läheksid eelkõige oma „liigse“ laadi tõttu määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunkti h tähenduses nii kaugele, et tegelikult dikteerivad asjasse puutuva tegevusvaldkonna üksuste üldist poliitikat või programmi.

Teine küsimus

55 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kuidas tuleb tõlgendada mõistet „võime otsustada [kasumitaotluseta institutsiooni] üldise poliitika või programmi üle“ määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 esimese lause tähenduses.

56 Täpsemalt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, milline selle mõiste tõlgendus tuleb valida, arvestades sellise avaliku sektori üksuse nagu CONI pädevuses olevaid erinevaid õigusi riiklike spordialaliitude suhtes. Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ta kaldub arvama, et mõistet „võime otsustada“ sellise institutsionaalse üksuse nagu kasumitaotluseta institutsiooni „üldise poliitika või programmi üle“ tuleb mõista kui valitsemissektori võimet „institutsionaalse üksuse kogu konkreetset juhtimist suunata, mõjutada ja kujundada. Kontroll esineks seega eranditult juhul, kui avalik-õiguslikul üksusel on tegelik ja konkreetne võime sekkuda […] kontrollitava üksuse juhtimisse“.

57 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 37 viidatud, näeb määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 esimene lause ette, et „[k]asumitaotluseta institutsioonide kontrollimine on võime otsustada kasumitaotluseta institutsiooni üldise poliitika või programmi üle“. A lisa punktis 2.39 ja punkti 20.15 kolmandas lauses on toodud viis kontrollinäitajat, mida tuleb arvesse võtta selle kindlaksmääramisel, kas kasumitaotluseta institutsioon on valitsemissektori kontrolli all.

58 Sellega seoses tuleneb määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 viiendast lausest, milles nimetatakse võimet suurel määral kindlaks määrata kasumitaotluseta institutsioonide poliitikat või programmi, et sõnastust „saab“ ei tule mõista kitsalt ja formaalselt, vaid, nagu leiab eelotsusetaotluse esitanud kohtus, seda tuleb mõista üldiselt kui „võimet“, „võimalust“ või „suutlikkust“. Seda tõlgendust toetavad ka määruse nr 549/2013 A lisa nende punktide, mis käsitlevad mõiste „kontroll“ määratlemist, erinevad keeleversioonid; neis punktides on alternatiivselt ja eristamiseta kasutatud mõistet „võime“ (nagu punkti 1.36 hispaaniakeelses versioonis (*capacidad*), saksakeelses versioonis (*Fähigkeit*), ingliskeelses versioonis (*ability*), prantsuskeelses versioonis (*faculté*) või itaaliakeelses versioonis (*capacità*)), mõistet „suutlikkus“ (nagu punktide 20.306 ja 20.310 hollandikeelses versioonis (*vermogen*)), mõistet „võimekus“ (nagu punktide 20.306 ja 20.310 rumeeniakeelses versioonis (*abilitatea*)) või mõistet „võimalus“ (nagu punkti 20.310 saksakeelses versioonis (*Möglichkeit*)).

59 Käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis valitud tõlgendus tuleneb ühtlasi selle määruse A lisa punkti 20.15 esimese lause aluseks olevast eesmärgist, st et kasumitaotluseta institutsiooni kontrollimine valitsemissektori poolt tuvastatakse siis, kui viimati nimetatu on võimeline, st tal on võime, võimalus või suutlikkus mõjutada otsustavalt kasumitaotluseta institutsiooni üldist poliitikat või programmi. Samuti tuleb kontekstuaalsest vaatepunktist märkida, et määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunktis f on mõistet „võime otsustada“ konkreetselt kirjeldatud, märkides, et kontrollimisena võib käsitada „valitsevat mõju“.

60 Seevastu mõisteid „üldine poliitika“ ja „programm“ ei saa erinevalt eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukohast käsitada kui ainult „institutsionaalse üksuse kogu konkreetne juhtimine“.

61 See järeldus tuleneb eelkõige määruse nr 549/2013 A lisa punktides 2.39, 20.15 ja 20.309 nimetatud kontrollinäitajatest. Nende näitajate eesmärk on selgitada ja konkretiseerida mõistet „võime otsustada [kasumitaotluseta institutsioonide] üldise poliitika või programmi üle“, rõhutades aspekte, mis on võimelised kasumitaotluseta institutsioonide üldise strateegia kindlaksmääramist ja suundumust märkimisväärselt mõjutama, nagu asjaolu, et valitsemissektoril on õigus nimetada ametisse kasumitaotluseta institutsiooni juhtivtöötajaid või panna sellele teatavaid kohustusi, või asjaolu, et valitsemissektor on kasumitaotluseta institutsiooniga lepinguliselt seotud, rahastab seda või kannab selle tegevusega seotud riski.

62 Esiteks, määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktis a ja punkti 20.15 alapunktis a nimetatud kontrollinäitaja „ametnike ametisse nimetamine“ vastab sama lisa punkti 20.309 alapunkti a sellele osale, mis puudutab juhtivtöötajate ametisse nimetamist, kusjuures see on asjakohane ka kasumitaotluseta institutsioonide puhul.

63 See näitaja võimaldab teha kindlaks asjaolu, et kasumitaotluseta institutsioon võib olla kontrolli all, kui – nagu tuleneb määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunktist a – „enamuse“ asjaomase üksuse juhtimise eest vastutavatest isikutest, kes järelikult määravad kindlaks ja mõjutavad selle üksuse üldist poliitikat ja programmi, nagu juhatuse või juhtorganite liikmed, nimetab valitsemissektor.

64 Teiseks, kontrollinäitaja „tegevust võimaldavate vahendite pakkumine“ või „volitava dokumendi muud sätted, näiteks kasumitaotluseta institutsiooni põhikirjas sisalduvad kohustused“, mida on vastavalt nimetatud määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktis b ja punkti 20.15 alapunktis b, vastab erinevatele selle lisa punkti 20.309 alapunktides a–c ja g–i toodud näidetele, kuna need näited on kasumitaotluseta institutsioonide jaoks asjakohased ja puudutavad muid küsimusi kui juhtivtöötajate nimetamine, mis on käesoleva kohtuotsuse kahes eelmises punktis nimetatud kontrollinäitaja ese.

65 Käesoleva kohtuotsuse punktist 46 nähtuvalt tuleneb eelkõige määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunkti b, punkti 20.15 alapunkti b ja punkti 20.309 alapunkti i koosmõjus käsitlemisest, et selle näitaja põhjal võib kindlaks teha kontrolli võimaliku olemasolu, kui kasumitaotluseta institutsiooni põhikiri või asjasse puutuvat kasumitaotluseta institutsiooni vahetult või kaudselt reguleeriv õigus- või haldusnorm annab valitsemissektori asutusele volitused või asutamisest tulenevad õigused, annab sellele asutusele õigusliku pädevuse või paneb kasumitaotluseta institutsioonile selle asutuse ees kohustused nii, et piiratakse kasumitaotluseta institutsiooni eesmärke, tegevust ja tegevusega seotud aspekte ning seega tema „üldist poliitikat või programmi“.

66 Nii on see määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunktide a–c ja g–i kohaselt eelkõige selliste reeglite puhul, mis annavad valitsemissektori asutusele pädevuse ametist vabastada enamust juhtivtöötajatest või panna neile veto, ametisse nimetada või ametist vabastada kasumitaotluseta institutsiooni tähtsamate komisjonide liikmete enamust või neile veto panna, ametisse nimetada või ametist vabastada tähtsamaid töötajaid või neile veto panna, ning reeglite puhul, mis võimaldavad sellisel valitsemissektori asutusel heaks kiita eelarve, samuti reeglite puhul, mis takistavad kasumitaotluseta institutsioonil oma vormi muutmist, enda tegevuse lõpetamist või oma suhte lõpetamist avaliku sektoriga, või mille kohaselt vajab kasumitaotluseta institutsioon laenuvõtmiseks avaliku sektori luba, või, nagu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktist 47, mis annavad valitsemissektori asutusele õiguse tugeva regulatsiooni teel sekkuda.

67 Kolmandaks, määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktis c ja punkti 20.15 alapunktis c nimetatud kontrollinäitaja „lepingulised suhted“ vastab sama määruse A lisa punkti 20.309 alapunktis g toodud kontrollinäitajale, mis on kasumitaotluseta institutsioonide jaoks samuti asjakohane. Kuigi selle määruse A lisa punkti 20.309 alapunktis f nimetatud kontrollinäitajat võiks sisuliselt samuti siduda sama määruse A lisa punkti 2.39 alapunktis c ja punkti 20.15 alapunktis c nimetatud kontrollinäitajaga, tuleb tõdeda, et kuna nendes toodud näidetes viidatakse peamiselt olukordadele, mida iseloomustab müük ja klientide olemasolu, siis ei ole esimesena mainitud sättes toodud näited asjakohased selliste kasumitaotluseta institutsioonide puhul nagu FIG ja FISE.

68 Käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis määratletud lepinguliste suhetega seotud kontrollinäitaja võimaldab teha kindlaks kontrolli võimaliku olemasolu, kui valitsemissektori asutuse ja kasumitaotluseta institutsiooni vahel sõlmitud lepingulisest suhtest nagu laenuleping tulenevad tingimused annavad valitsemissektori asutusele õigused, mis võimaldavad viimati nimetatul otsustada kasumitaotluseta institutsiooni üldise poliitika või programmi üle, näiteks kui, nagu on sätestatud määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunktis g, laenuandmisel nähakse ette rangemad kontrollitingimused, kui pank erasektori üksusele tavaliselt ette näeks.

69 Neljandaks, määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktis d ja punkti 20.15 alapunktis d nimetatud kontrollinäitaja „rahastamise tase“ või „rahastamise määr“ vastab sama lisa punkti 20.309 alapunkti i viimasele lausele, mis on kasumitaotluseta institutsioonide jaoks samuti asjakohane.

70 See kontrollinäitaja võimaldab teha kindlaks kontrolli võimaliku olemasolu, kui, nagu tuleneb määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunkti i viimasest lausest ja punkti 20.15 viiendast lausest, kasumitaotluseta institutsiooni rahastab täielikult, peaaegu täielikult või peamiselt valitsemissektor, välja arvatud kui selliste rahavoogude kontrollimine ei ole piisavalt range selleks, et mõjutada kasumitaotluseta institutsiooni üldist poliitikat või programmi, ja kui viimati nimetatu saab siiski jätkuvalt otsustada oma poliitika või programmi üle.

71 Viiendaks, kontrollinäitaja „valitsemissektori riskisuse määr“ või „avatus riskidele“, mida on vastavalt nimetatud määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktis e ja punkti 20.15 alapunktis e, vastab osaliselt sama lisa punkti 20.309 alapunktile g, mis on kasumitaotluseta institutsioonide jaoks samuti asjakohane.

72 See kontrollinäitaja võimaldab teha kindlaks kontrolli võimaliku olemasolu, kui valitsemissektori asutusel võivad tekkida kasumitaotluseta institutsiooni tegevusega seotud riskid või kui tal on pädevus võtta kasumitaotluseta institutsiooni suhtes meetmeid, et kaitsta ennast selliste riskide eest.

73 Nimetatud analüüsist tuleneb, et selle kindlakstegemisel, kas kasumitaotluseta institutsioon on valitsemissektori kontrolli all, ei ole määravad mitte üksuse juhtimise ja haldamisega ning selle igapäevase tegevusega seotud aspektid, vaid aspektid, mis on seotud üksuse eesmärkide, tema tegevuste ja nendega seotud aspektide määratlemise või kindlaksmääramisega, ning nende strateegiliste suundade ja suuniste kindlaksmääramine, millest üksus nende tegevuste elluviimisel juhindub.

74 Seda tõlgendust toetab kõnealuse määruse A lisa punkti 20.309 alapunktide c ja i sõnastus, milles mainitakse mitut mõistega „üldine poliitika“ seotud aspekti, nende seas on punktis c toodud „kõrgema tasandi töötajatele töötasude maksmine ja äristrateegia“ ning punktis i asjasse puutuva üksuse „tegevus, eesmärgid ja tegevusega seotud aspektid“.

75 Nagu märkis komisjon oma kirjalikes seisukohtades, võtaks mõistete „üldine poliitika“ ja „programm“ taandamine ainult mõistele „juhtimine“ tähenduse juhtimise ja otsuste vastuvõtmise sõltumatuselt, mille olemasolu on määruse nr 549/2013 A lisa punktis 2.12 juba määratlusest lähtuvalt tunnustatud ESA 2010 kohaldamisalasse kuuluvate institutsionaalsete üksuste puhul. Järelikult võib selline üksus hoolimata asjaolust, et ta on oma peamiste funktsioonide täitmiseks otsuste vastuvõtmisel sõltumatu, olla ikkagi valitsemissektori kontrolli all ESA 2010 tähenduses.

76 Sellega seoses tuleb märkida, et CONI põhikirja artikli 20 lõike 4 kohaselt on Itaalias riiklikel spordialaliitudel nagu FIG ja FISE 19. augusti 2003. aasta dekreetseaduse nr 220 artikliga 1 tunnustatud spordiõiguse sõltumatuse põhimõtte raames „tehniline, korralduslik ja halduslik sõltumatus CONI järelevalve all“, kusjuures seda sõltumatust väljendavad selgelt nende kahe alaliidu põhikirjade sätted, nagu see nähtub eelotsusetaotlustest.

77 Küsimus, kas sellised institutsionaalsed üksused nagu FIG ja FISE on sellise valitsemissektori asutuse nagu CONI kontrolli all, ei saa järelikult sõltuda sellest, kas valitsemissektori asutus avaldab määravat mõju institutsionaalse üksuse juhtimisele või otsustusvõimele, kusjuures viimati nimetatul on määratluse kohaselt selles osas täielik sõltumatus, vaid selleks on vaja kindlaks teha, kas see valitsemissektori asutus on hoolimata niisuguse sõltumatuse olemasolust võimeline üksust tema eesmärkide, tegevuste ja strateegiliste suundade kindlaksmääramise ja elluviimise raames juhtima ning teda teataval viisil sundima.

78 Eeltoodud kaalutlustest ilmneb, et mõistet „võime otsustada [kasumitaotluseta institutsiooni] üldise poliitika või programmi üle“ määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 esimese lause tähenduses tuleb tõlgendada kui valitsemissektori asutuse võimet avaldada määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktides a–e ja punkti 20.15 alapunktides a–e nimetatud kontrollinäitajate ja sama määruse A lisa punktis 20.309 toodud kasumitaotluseta institutsioonide suhtes kohaldatavate vastavate kontrollinäitajate abil reaalset ja olulist mõju kasumitaotluseta institutsiooni eesmärkide, tegevuse ja tegevusega seotud aspektide kindlaksmääramisele ja elluviimisele, samuti nende strateegiliste suundade ja suuniste kindlaksmääramisele ja elluviimisele, millest kasumitaotluseta institutsioon nende tegevuste elluviimisel juhindub.

79 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab seega kontrollima, kas pädevus, mis CONI-l on FIG ja FISE suhtes, võib olla selle sätte tähenduses „võime otsustada [nende alaliitude] üldise poliitika või programmi üle“.

80 Mis puudutab esiteks pädevust nimetada CONIt riiklikes spordialaliitudes esindavad audiitorid, siis tuleb käesoleva kohtuotsuse punktides 62 ja 63 toodud kaalutlusi arvestades nentida, et selline pädevus ei saa olla seotud kontrollinäitajaga „ametnike ametisse nimetamine“, sest audiitorid ei ole olemuslikult „ametnikud“ ega saa seega otsustada üksuse „üldist poliitikat ja programmi“ käesoleva kohtuotsuse punktis 78 esitatud määratluse kohaselt.

81 Mis puudutab teiseks CONI põhikirja artiklitest 6 ja 7 tulenevaid volitusi, siis on suurem osa neist seostatavad kontrollinäitajaga „tegevust võimaldavate vahendite pakkumine“ ja „volitava dokumendi muud sätted, näiteks kasumitaotluseta institutsiooni põhikirjas sisalduvad kohustused“, nagu seda on tõlgendatud käesoleva kohtuotsuse punktides 64–66. Sama kehtib eelkõige CONI pädevuse kohta kiita heaks eelarve ja sellega seotud tegevuskavad ning riiklike spordialaliitude ja spordialaühingute aastaaruanne, teostada riiklike spordialaliitude üle järelevalvet seoses avalikkust puudutavate aspektidega, kiita „sportlikel eesmärkidel“ heaks riiklike spordialaliitude põhikirjad, põhikirjade rakenduseeskirjad, spordivaidlusi käsitlevad eeskirjad ja dopinguvastased eeskirjad, ning teatavatel juhtudel teha ettepanekud neisse dokumentidesse vajalike muudatuste tegemiseks, nimetada CONIt riiklikes spordialaliitudes esindama volitatud audiitorid, võtta üle riiklike spordialaliitude juhtimine, kui juhtimisel esinevad olulised rikkumised või kui juhtorganid rikuvad oluliselt spordiõigust, määrata kindlaks CONI poolt riiklike spordialaliitude üle teostatava järelevalve kriteeriumid ja selle teostamise kord, määrata spordivõistluste nõuetekohase korraldamise tagamiseks kindlaks spordialaliitude poolt spordiühingute üle teostatava järelevalve kriteeriumid ja kord ning puuduste esinemisel CONI poolt asendajana teostatava järelevalve kriteeriumid ja kord, määrata kindlaks põhimõtted, millele peavad vastama riiklike spordialaliitude põhikirjad, et saada spordiorganisatsioonina tunnustatud või võtta vastu spordivaidlusi reguleeriv koodeks, mida peavad järgima kõik riiklikud spordialaliidud. Käesoleva kohtuotsuse punktist 53 nähtuvalt kehtib see ka CONI pädevuse puhul võtta riiklike spordialaliitude suhtes vastu nende vastutusalasse kuuluvat sporditegevust puudutavaid akte, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus jõuab Euroopa Kohtu poolt esimesele küsimusele antud vastust arvestades järeldusele, et see pädevus tuleb siduda käesoleva kontrollinäitajaga.

82 Iga nimetatud pädevuse osas tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida, kas hoolimata tehnilisest, korralduslikust ja halduslikust sõltumatusest, mis sellistele riiklikele spordialaliitudele nagu FIG ja FISE on antud ning mis kajastub nende põhikirjades, saab CONI avaldada reaalset ja olulist mõju nende alaliitude üldisele poliitikale või programmile käesoleva kohtuotsuse punktis 78 esitatud määratluse tähenduses, või kas nende volituste mõju piirdub – kui kasutada eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnastust – lihtsa „formaalse välise järelevalvega“, mis sarnaselt puhtalt marginaalse mõjuga ei avalda sellele üldisele poliitikale või programmile määravat mõju.

83 Selleks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus muu hulgas kontrollima, kas pädevus kiita heaks eelarved ja aastaaruanded ning teha alaliitude põhikirjadesse muudatusi, mis on määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunktis i selgelt näitena ära toodud, annavad CONI-le üksnes kontrolliõiguse või, vastupidi, otsustava mõju FIG ja FISE eesmärkide kindlaksmääramisele ja elluviimisele, samuti nende

alaliitude tegevuse ja tegevusega seotud aspektide kindlaksmääramisele ja elluviimisele, samuti nende strateegiliste suundade ja suuniste kindlaksmääramisele ja elluviimisele, millest kõnealused alaliidud nende tegevuste elluviimisel juhinduvad.

84 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab ühtlasi vajadusel kontrollima, et CONI võime otsustada FIG ja FISE üldise poliitika või programmi üle on tegelik ja kestev selles mõttes, et see ei ole mõeldud ainult erandjuhtudel ajutiseks teostamiseks, nagu see näib olevat CONI pädevuse puhul võtta üle alaliitude juhtimine juhul, kui esinevad olulised rikkumised või kui juhtorganid rikuvad oluliselt spordiõigust.

85 Kolmandaks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus ka kontrollima, kas käesoleva kohtuotsuse punktides 67 ja 68 ning punktides 71 ja 72 nimetatud kontrollinäitajad, mis puudutavad vastavalt lepingulisi suhteid ja avatust riskidele, on põhikohtuasjades asjakohased ja kas need vajadusel aitavad tõendada valitsemissektori kontrolli olemasolu. Eelkõige peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima esiteks seda, kas lepingud on sõlmitud ühelt poolt CONI või mõne teise valitsemissektori asutuse ning teiselt poolt FIG ja FISE vahel, ja vajadusel ka seda, kas nende lepingute sisust tulenevalt või CONI-le või sellele asutusele nende lepingutega antud õigustega antakse neile asutustele kontrolliõigused, mis võimaldavad neil ise otsustada FIG või FISE üldise poliitika või programmi üle käesoleva kohtuotsuse punktis 78 esitatud määratluse tähenduses. Teiseks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas CONI või mõni teine valitsemissektori asutus võivad kanda selliste riiklike spordialaliitude nagu FIG ja FISE tegevusega seotud riski või kas nad võivad enda kaitsmiseks nende võimalike riskide eest võtta alaliitude suhtes meetmeid, mis annavad CONI-le või teisele valitsemissektori asutusele õigused, mis võimaldavad neil otsustada nende alaliitude üldise poliitika või programmi üle käesoleva kohtuotsuse punkti 78 tähenduses.

86 Mis puudutab neljandaks käesoleva kohtuotsuse punktides 69 ja 70 nimetatud kontrollinäitajat, siis seda analüüsitakse käesoleva kohtuotsuse punktis 91 ja sellele järgnevates punktides.

87 Peale selle tuleb täpsustada, et käesoleva kohtuotsuse punktides 80–86 nimetatud erinevate kontrollinäitajate analüüsimisel tuleb neid hinnata koos, vastavalt määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 viimases lauses, punkti 20.15 viiendas, kuuendas, seitsmendas ja kaheksandas lauses ning punktis 20.310 selleks ette nähtud reeglitele. Neist reeglitest tuleneb, et kuigi teatavatel juhtudel võib kontrolli tuvastamiseks piisata ühest näitajast, näitavad enamikul juhtudel kontrolli olemasolu mitmed erinevad näitajad koos vaadelduna, kusjuures arvestada tuleb seda, et teatavad näitajad ei pruugi konkreetses olukorras olla asjakohased ning et, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 70, rahastamise määraga seotud kontrollinäitaja ei pruugi olla määrav. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab niisiis hindama kontrollinäitajaid nende reeglite alusel koos, kusjuures see kogumis hindamine on määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 viimase lause kohaselt oma laadilt „hinnanguline“.

88 Selle „hinnangulise“ otsuse raames peab eelotsusetaotluse esitanud kohus samuti võtma arvesse asjaolu, et kui ühe kontrollinäitaja raames esineb suur hulk kontrolli olemasolu tõendavaid asjaolusid, siis sellest võib piisata, järeldamaks kontrolli olemasolu selle ühe näitaja põhjal. Käesoleval juhul tuleb märkida, et CONI-le paljudes küsimustes antud pädevus on hõlmatud kontrollinäitajaga „tegevust võimaldavate vahendite pakkumine“ ja „volitava dokumendi muud sätted, näiteks kasumitaotluseta institutsiooni põhikirjas sisalduvad kohustused“. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab pärast tema ülesandeks oleva kogumis hindamise lõpuks, et see pädevus või suur osa sellest näitab kontrolli olemasolu, peab ta veel ka kontrollima, kas ainuüksi see kontrollinäitaja on kontrolli tuvastamiseks piisav.

89 Mis puudutab eelotsusetaotluse esitanud kohtu nimetatud asjaolu, et Itaalia riiklikud spordialaliidud mõjutavad CONI tegevust, kuna nad moodustavad CONI peamistes kollegiaalsetes juhtorganites nagu üleriigiline nõukogu või üleriigiline komisjon enamuse, siis tuleb rõhutada, et see asjaolu on asjakohane vaid siis, kui tuvastatakse, et CONI poolt konkreetse alaliidu suhtes teostatava valitsemissektori kontrolli neutraliseerimiseks saab iga alaliit eraldi ja olenemata teiste analoogses

olukorras olevate spordialaliitude mõjust oluliselt mõjutada CONI poolset kontrolli ning seega taastada otsustusõiguse oma üldise poliitika ja programmi üle. Vajaduse korral on selle küsimuse analüüsimine eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne.

90 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et mõistet „võime otsustada [kasumitaotluseta institutsiooni] üldise poliitika või programmi üle“ määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 esimese lause tähenduses tuleb mõista kui valitsemissektori asutuse võimet avaldada jätkusuutlikult ja kestvalt reaalset ja olulist mõju kasumitaotluseta institutsiooni eesmärkide ning tema tegevuse ja tegevusega seotud aspektide kindlaksmääramisele ja elluviimisele ning ühtlasi nende strateegiliste suundade ja suuniste kindlaksmääramisele ja elluviimisele, millest kasumitaotluseta institutsioon nende tegevuste elluviimisel juhindub. Sellistes kohtuasjades nagu põhikohtuasjad tuleb liikmesriigi kohtul, arvestades määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktides a–e ja punkti 20.15 alapunktides a–e toodud kontrollinäitajaid ning samuti kasumitaotluseta institutsioonide suhtes kohaldatavaid vastavaid kontrollinäitajaid, mis on nimetatud sama määruse A lisa punktis 20.309, kontrollida, kas selline valitsemissektori asutus nagu põhikohtuasjades käsitletav riiklik olümpiakomitee teostab valitsemissektori kontrolli selliste kasumitaotluseta institutsiooni vormis tegutsevate riiklike spordialaliitude suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjades; selleks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus viima läbi kogumis hindamise, mis kõnealuse määruse A lisa punkti 2.39 viimase lause, punkti 20.15 viienda kuni kaheksanda lause ja punkti 20.310 kohaselt hõlmab oma laadilt hinnangulist otsust.

Kolmas küsimus

91 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas sellisele eraõiguslikule kasumitaotluseta institutsioonile, nagu on põhikohtuasjas käsitletavad riiklikud spordialaliidud, liikmete poolt makstud liikmemakse võib võtta arvesse valitsemissektori kontrolli olemasolu kontrollimisel, ning jaatava vastuse korral, kas need liikmemaksud, mis moodustavad olulise osa selle kasumitaotluseta institutsiooni tulust, on käsitatavad valitsemis- või erasektorist rahastamise allikatena.

92 Kõigepealt tuleb täheldada, et eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab selle küsimuse sõnastuses mitte ainult määruse nr 549/2013 A lisa punktile 20.15, vaid ka selle lisa punktidele 4.125 ja 4.126.

93 Sellega seoses tuleb tõdeda, et määruse nr 549/2013 A lisa punktid 4.125 ja 4.126 ei ole kolmandale küsimusele vastamisel asjakohased. Nende, selle lisa 4. peatükis sisalduvate sätete – mis käsitlevad „jaotustehinguid“, st tootmises loodud lisandväärtuse jaotamise ning rikkuse ja tulu ümberjaotamise tehinguid – eesmärk on üksnes määratleda ja täpsustada mõistet „jooksvad siirded KTKTIdele“, hõlmates selle mõistega muu hulgas „regulaarsed summad, mida kodumajapidamised maksavad […] spordi[…]organisatsioonidele“. Lisaks asjaolule, et see mõiste ei ole seotud valitsemissektori kontrolli küsimusega, tuleb tõdeda, et need sätted ei ole kohaldatavad mitte kõigi kasumitaotluseta institutsioonide, vaid ainult KTKTIde suhtes, st institutsionaalsete üksuste suhtes, mis liigitatakse erasektorisse, kui on tehtud kindlaks, et need ei ole valitsemissektori kontrolli all. Seega puudutavad kõnealused sätted üksuseid, mille puhul on valitsemissektori kontrolli küsimus juba eitava vastuse saanud, ja need reguleerivad täiesti teistsugust aspekti kui kontroll.

94 Järelikult tuleb kolmandat küsimust analüüsida üksnes rahastamise määra käsitleva kontrollinäitaja seisukohast, kusjuures käesoleva kohtuotsuse punktist 69 nähtuvalt reguleerivad seda kontrollinäitajat määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunkt d, punkti 20.15 alapunkt d ja punkti 20.309 alapunkti i viimane lause.

95 Mis puudutab esiteks küsimust, kas rahastamise määra käsitleva kontrollinäitaja raames tuleb valitsemissektori kontrolli olemasolu hindamisel arvesse võtta liikmete liikmemakse, siis tuleb märkida, et see kontrollinäitaja nõuab, et hindamise eelastmena tehakse kindlaks, millise osa moodustab

valitsemissektori rahastamine kasumitaotluseta institutsiooni kogutulust. Kuna liikmemaksud moodustavad ühe osa selliste kasumitaotluseta institutsioonide nagu FIG ja FISE tulust, siis tuleb neid ühel või teisel viisil arvesse võtta, et teha kindlaks, millises ulatuses rahastatakse kasumitaotluseta institutsiooni avaliku sektori vahenditest, ja seega tuvastada valitsemissektori kontrolli olemasolu.

96 Mis puudutab teiseks küsimust, kas liikmemaksud on avalik-õiguslikku või eraõiguslikku laadi, siis tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtuga nõustudes tõdeda, et tõepoolest näib esmapilgul tegemist olevat eraõiguslike isikute mittesünallagmaatilist laadi maksetega, mille teevad ESA 2010 klassifitseerimise raames kodumajapidamiste alla liigitatud eraõiguslikud isikud kasumitaotluseta institutsiooni vormis tegutsevatele institutsionaalsetele üksustele.

97 Arvestades aga määruse nr 549/2013 aluseks olevat eesmärki, nimelt, nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 32 esitatud, liikmesriikide rahvamajanduste arvepidamise koostamine ühiste põhimõtete alusel, mis ei ole mitmeti tõlgendatavad, et oleks võimalik saada võrreldavaid tulemusi, siis ei pea liikmemaksude statistilisel eesmärgil kvalifitseerimisel avaliku või erasektori allikateks arvesse võtma ainult seda, kas liikmemaksu maksja on eraõiguslik või avalik-õiguslik isik, või milline õigussuhe on maksja ja kasumitaotluseta institutsiooni vahel liikmesriigi õiguse alusel.

98 Nimelt tuleb arvesse võtta kõiki asjaolusid, mis võivad olla määravad selle otsustamisel, kas liikmemaksud on avalik-õiguslikku või eraõiguslikku laadi, nagu liikmemaksude maksmise kontekst, nende kasutamine nendega seostatavaid avalikke huve arvestades, nende kohustuslikkus või vabatahtlikkus, asjaolu, kas need on vastutasu asjasse puutuva üksuse poolt osutatud teenuste tegeliku kasutamise eest, ning sellel üksusel liikmemaksude summa kindlaksmääramisel olev sõltumatus. Seega võib selline liikmemaks, nagu on liikmete poolt põhikohtuasjas käsitletavatele riiklikele spordialaliitudele makstav liikmemaks, hoolimata selle maksjate eraõiguslikust staatusest ja selle õiguslikust kvalifitseerimisest riigisiseses õiguses, olla ESA 2010 tähenduses avalik-õigusliku laadiga, kui tegemist on kohustusliku maksega, mida, ilma et see tingimata oleks osutatud teenuste tegeliku kasutamise eest makstav vastutasu, kogutakse majanduslikes või sotsiaalsetes avalikes huvides muu hulgas selliste eraõiguslike isikute tarbeks nagu need riiklikud spordialaliidud.

99 Sellega seoses nähtub käesolevas asjas Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et esiteks on sellistel Itaalia riiklikel spordialaliitudel nagu FIG ja FISE, nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 52 märgitud, nende vastutusalas oleval spordialal monopoolne seisund, sest nende spordialadega tegelemise avalik mõõde, st nendega formaalses, ametlikus või esindavas kontekstis tegelemine on nende liitude ainupädevuses. Teiseks hõlmab nende spordialaliitude tegevus seadusandliku dekreedi nr 242/1999 artikli 15 lõike 1 ning CONI põhikirja artikli 7 lõike 5 ja artikli 20 lõike 4 kohaselt avalikku mõõdet, mis tähendab võistluste regulaarset korraldamist, olümpiamängudeks ettevalmistamist ja võistlussporti. Kolmandaks on eelmises punktis nimetatud monopoolset seisundit arvestades liikmemaksude maksmine kohustuslik kõigile isikutele, kes soovivad tegeleda spordiga, mille avaliku mõõtme eest vastutab vastav riiklik spordialaliit, kusjuures kõik isikud, kes soovivad osaleda alaliidu vastutusalasse kuuluvates tegevustes, peavad sellega liituma. Neljandaks ei kujuta liikmemaksud endast tingimata riiklike spordialaliitude osutatud teenuste tegeliku kasutamise eest makstavat vastutasu, kuna kõik liikmed ei tegele asjaomase spordiga selle avalikus mõõtmes.

100 Seega võib liikmete poolt põhikohtuasjas käsitletavatele riiklikele spordialaliitudele makstavaid liikmemakse analüüsida kui avalik-õigusliku laadiga makseid, kuna nende kohustuslikkusega aidatakse rahastada ühe riikliku alaliidu kaudu iga spordiala jaoks taotletavaid avaliku huvi eesmärke, mis seisnevad spordi üldises edendamises ja kitsamalt võistlusspordi edendamises, ilma et need liikmemaksud kujutaksid endast vastutasu selles tähenduses osutatud teenuste tegeliku kasutamise eest.

101 Euroopa Kohtus toimunud kohtuistungil väitis FIG siiski, et riiklikud spordialaliidud otsustavad nende liikmemaksude suuruse täiesti sõltumatult, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Kuigi kõnealust asjaolu tuleb selle tõendatuse korral tõepoolest arvesse võtta, kui hinnatakse, kas liikmete liikmemaksud on eraõiguslikku või avalik-õiguslikku laadi, tuleb siiski rõhutada, et selline sõltumatus ei sea nende liikmemaksude avalik-õiguslikku laadi tingimata kahtluse alla.

102 Kuigi on tõsi, et riiklike spordialaliitude sõltumatus liikmemaksude suuruse kindlaksmääramisel võib ulatuslikuma organisatsioonilise ja eelarvelise sõltumatuse osana takistada nende alaliitude käsitamist CONIst suuresti sõltuvana, ei oleks see nii juhul, kui CONI-l oleks võimalus, esiteks – seoses tema pädevusega kontrollida nende alaliitude eelarvet – mõjutada oluliselt nende liikmemaksude suurust, või teiseks, vähendada tema enda rahalise osaluse suurust juhul, kui kokkuleppele ei jõuta liikmemaksude suuruses, mille samad alaliidud on kindlaks määranud. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab neid aspekte kontrollima ja otsustama neil juhtudel, kus riiklikel spordialaliitudel on tegelikult pädevus määrata sõltumatult kindlaks liikmete liikmemaksude suurus, kas sellisest sõltumatusest piisab, et seada kahtluse alla käesoleva kohtuotsuse punktis 100 tehtud analüüs.

103 Kui selle kontrollimise tulemusel jõuab eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldusele, et liikmete liikmemaksud on eraõiguslikku laadi, peaks ta – käesoleva kohtuotsuse punktis 70 märgitut arvestades – tuvastama, et CONI kontroll FIG ja FISE üle ei ole rahastamise määra kontrollinäitaja seisukohast tõendatud, kuna neid, ainult ligikaudu 30% ulatuses CONI poolt rahastatavaid alaliite ei rahastata peamiselt avaliku sektori vahenditest.

104 Seevastu juhul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus kvalifitseerib liikmete poolt riiklikele spordialaliitudele makstavad liikmemaksud „valitsemissektori makseteks“, siis tuleb need liikmemaksud liigitada nagu CONI poolt makstavad toetused valitsemissektorist rahastamise allikateks. Sellega seoses nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust ning eelkõige FIG ja FISE poolt 2015. majandusaasta kohta esitatud tulemiaruannetest, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus on viidanud, et valitsemissektori rahastamise osa, mis sisaldab ligikaudu 30% ulatuses CONI toetust ja enam kui 60% ulatuses liikmete liikmemakse, moodustab rohkem kui 90% nii FIG kui ka FISE kogutulust; neid asjaolusid peab vajadusel kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Sellisel juhul tuleb seega rahastamise määra käsitleva kontrollinäitaja raames tõdeda, et neid kahte spordialaliitu rahastatakse peaaegu täielikult valitsemissektori toetustest ja maksetest.

105 Kuid nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 70 märgitud, tuleneb määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 viiendast lausest ja punkti 20.309 alapunkti i viimasest lausest, et asjaolu, et sellist institutsionaalset üksust rahastab peaaegu täielikult valitsemissektor, ei piisa iseenesest järelduseks, et see üksus on valitsemissektori kontrolli all, kui nende rahavoogude kontroll ei ole piisavalt range, et mõjutada asjaomase üksuse üldist poliitikat või programmi, ning kui see üksus saab jätkuvalt otsustada selle poliitika või programmi üle.

106 Valitsemissektori kontrolli olemasolu hindamist mõjutab nimelt see, kui sõltumatu on kasumitaotluseta institutsioon valitsemissektori rahastamisest saadud tulu kasutamisel ja jaotamisel ning mil määral võib kasumitaotluseta institutsioon olla allutatud sellega seotud kontrollile ja piirangutele.

107 Seega, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus kvalifitseerib käesoleval juhul liikmete makstavad liikmemaksud „valitsemissektori makseteks“, peab ta kontrollima, kas CONI piirdub tema põhikirja artikli 7 lõike 5 alusel riiklike spordialaliitude avalikkust puudutavate aspektidega seoses teostatava kontrolli raames ainult sellega, et kontrollib FIG-le ja FISE-le tema poolt ligikaudu 30% ulatuses antud rahaliste toetuste kasutamist täies ulatuses või teatud osas, või kas ta saab ka kontrollida täielikult või osaliselt seda, kuidas alaliidud kasutavad neid liikmemakse. Selle kontrolli raames saab eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastada valitsemissektori kontrolli olemasolu üksnes siis, kui CONI kontroll, mis puudutab tema antavaid toetusi ja kõnealuseid liikmemakse, on piisavalt range, et mõjutada FIG ja FISE üldist poliitikat või programmi sel määral, et need alaliidud ei ole enam võimelised otsustama oma poliitika või programmi üle.

108 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunkti d, punkti 20.15 alapunkti d ja punkti 20.309 alapunkti i viimast lauset tuleb tõlgendada nii, et sellisele eraõiguslikule kasumitaotluseta institutsioonile, nagu on põhikohtuasjas käsitletavad riiklikud spordialaliidud, liikmete poolt makstud liikmemakse tuleb võtta arvesse valitsemissektori kontrolli olemasolu kontrollimisel. Niisugused liikmemaksud võivad hoolimata nende maksjate eraõiguslikust staatusest või nende õiguslikust kvalifitseerimisest riigisiseses õiguses olla rahastamise määra käsitleva kontrollinäitaja raames, mida on nimetatud selle määruse A lisa punkti 2.39 alapunktis d ja punkti 20.15 alapunktis d, avalik-õigusliku laadiga, kui tegemist on kohustuslike maksetega, mida, ilma et need tingimata kujutaks osutatud teenuste tegeliku kasutamise eest makstavat vastutasu, kogutakse avalikes huvides selliste riiklike spordialaliitude tarbeks, kellel on monopoolne seisund nende vastutusalas oleval spordialal, sest nende spordialadega tegelemise avalik mõõde on nende liitude ainupädevuses, välja arvatud kui need alaliidud säilitavad organisatsioonilise ja eelarvelise otsustusõiguse nende liikmemaksude üle, mida tuleb kontrollida liikmesriigi kohtul. Kui kõnealune liikmesriigi kohus jõuab järeldusele, et neid liikmemakse tuleb käsitada valitsemissektori maksetena, peab ta veel kontrollima, kas – kuigi asjasse puutuvaid riiklikke spordialaliite rahastab peaaegu täielikult avalik sektor – nende rahavoogude kontroll on piisavalt range, et mõjutada reaalselt ja oluliselt nende alaliitude üldist poliitikat või programmi, või saavad need alaliidud jätkuvalt otsustada selle poliitika või programmi üle.

Kohtukulud

109 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määruse (EL) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta A lisa punkti 20.15 teises lauses toodud mõistet „avalik sekkumine üldiste eeskirjade vormis, mis on kohaldatavad kõigi samas valdkonnas tegutsevate üksuste suhtes“, tuleb tõlgendada nii, et sellega on hõlmatud mis tahes avaliku sektori üksuse sekkumine, millega kehtestatakse või kohaldatakse eeskirju, mille eesmärk on allutada vahet tegemata ja ühtmoodi kõik asjasse puutuva tegevusvaldkonna üksused üldistele, ulatuslikele ja abstraktsetele reeglitele või üldistele suunistele, ilma et need eeskirjad läheksid eelkõige oma „liigse“ laadi tõttu määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.309 alapunkti h tähenduses nii kaugele, et tegelikult dikteerivad asjasse puutuva tegevusvaldkonna üksuste üldist poliitikat või programmi.**

2. **Mõistet „võime otsustada [kasumitaotluseta institutsiooni] üldise poliitika või programmi üle“ määruse nr 549/2013 A lisa punkti 20.15 esimese lause tähenduses tuleb mõista kui valitsemissektori asutuse võimet avaldada jätkusuutlikult ja kestvalt reaalset ja olulist mõju kasumitaotluseta institutsiooni eesmärkide ning tema tegevuse ja tegevusega seotud aspektide kindlaksmääramisele ja elluviimisele ning ühtlasi nende strateegiliste suundade ja suuniste kindlaksmääramisele ja elluviimisele, millest kasumitaotluseta institutsioon nende tegevuste elluviimisel juhindub. Sellistes kohtuasjades nagu põhikohtuasjad tuleb liikmesriigi kohtul, arvestades määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunktides a–e ja punkti 20.15 alapunktides a–e toodud kontrollinäitajaid ning samuti kasumitaotluseta institutsioonide suhtes kohaldatavaid vastavaid kontrollinäitajaid, mis on nimetatud sama määruse A lisa punktis 20.309, kontrollida, kas selline valitsemissektori asutus nagu põhikohtuasjades käsitletav riiklik olümpiakomitee teostab valitsemissektori kontrolli selliste kasumitaotluseta institutsiooni vormis tegutsevate riiklike spordialaliitude suhtes, nagu on kõne all**

põhikohtuasjades, viies selleks läbi kogumis hindamise, mis kõnealuse määruse A lisa punkti 2.39 viimase lause, punkti 20.15 viienda kuni kaheksanda lause ja punkti 20.310 kohaselt hõlmab oma laadilt hinnangulist otsust.

3. **Määruse nr 549/2013 A lisa punkti 2.39 alapunkti d, punkti 20.15 alapunkti d ja punkti 20.309 alapunkti i viimast lauset tuleb tõlgendada nii, et sellisele eraõiguslikule kasumitaotluseta institutsioonile, nagu on põhikohtuasjas käsitletavad riiklikud spordialaliidud, liikmete poolt makstud liikmemakse tuleb võtta arvesse valitsemissektori kontrolli olemasolu kontrollimisel. Niisugused liikmemaksud võivad hoolimata nende maksjate eraõiguslikust staatusest või nende õiguslikust kvalifitseerimisest riigisiseses õiguses olla rahastamise määra käsitleva kontrollinäitaja raames, mida on nimetatud selle määruse A lisa punkti 2.39 alapunktis d ja punkti 20.15 alapunktis d, avalik-õigusliku laadiga, kui tegemist on kohustuslike maksetega, mida, ilma et need tingimata kujutaks osutatud teenuste tegeliku kasutamise eest makstavat vastutasu, kogutakse avalikes huvides selliste riiklike spordialaliitude tarbeks, kellel on monopoolne seisund nende vastutusalas oleval spordialal, sest nende spordialadega tegelemise avalik mõõde on nende liitude ainupädevuses, välja arvatud kui need alaliidud säilitavad organisatsioonilise ja eelarvelise otsustusõiguse nende liikmemaksude üle, mida tuleb kontrollida liikmesriigi kohtul. Kui kõnealune liikmesriigi kohus jõuab järeldusele, et neid liikmemakse tuleb käsitada valitsemissektori maksetena, peab ta veel kontrollima, kas – kuigi asjasse puutuvaid riiklikke spordialaliite rahastab peaaegu täielikult avalik sektor – nende rahavoogude kontroll on piisavalt range, et mõjutada reaalselt ja oluliselt nende alaliitude üldist poliitikat või programmi, või saavad need alaliidud jätkuvalt otsustada selle poliitika või programmi üle.**

Allkirjad